

Sogneundersøgelse 2011

RESULTATER OG ANBEFALINGER

Indhold

Indhold.....	2
Om Sogneundersøgelse 2011	3
Om besvareelserne	4
Om anbefalingerne	4
1. DEL: OPSUMMERING AF DEN KVALITATIVE DEL AF UNDERSØGELSEN	5
Emne 1: Livet i menighederne og bispedømmet.....	6
Emne 2: Gudstjenestelivet og trosoplæring	10
Emne 3: Information og kommunikation.....	22
Emne 4: Økonomi	28
2. DEL :TABELVÆRK FOR DEN KVANTITATIVE DEL AF UNDERSØGELSEN	32
3. DEL: ANBEFALINGER.....	41
Anbefalinger til andre organer end Pastoralrådet.....	41
Anbefalinger til projekter i Pastoralrådet	42
Sogdenes Dag	42
Styrkelse af katekesen i bispedømmet.....	43
Vision for bispedømmet	46
Bilag 1: Opsumming af de kvalitative besvareelser med relevans for andre institutioner	48
Bilag 2: Skt. Laurentii Menigheds Identitets-, visions- og missionserklæring 2011	52

Om Sogneundersøgelse 2011

Sogneundersøgelsen 2011 udspringer af Pastoralrådet som et værktøj til at afdække aktuelle problemer og temaer i Den Katolske Kirke, sådan som de opleves i menighederne. På baggrund af et oplæg udarbejdet af bispekontoret nedsatte rådets forretningsudvalg i sommeren 2010 en arbejdsgruppe, som havde til formål at udarbejde og gennemføre undersøgelsen. Resultatet af arbejdet blev godkendt på Pastoralrådets møde i november og sat i værk straks efter.

Undersøgelsen er opdelt i 4 temaer:

- Livet i menigheden – om aktiviteter og samvær i sognet
- Gudstjenestelivet og katekese – om den tilbedelse og trosoplæring der finder sted i sognet
- Kommunikation og information – om kommunikation i sognet, med andre sogne og med bispedømmet
- Økonomi – om sognets og bispedømmets økonomiske rammer og prioritering.

Arbejdsgruppen lagde op til at der blev holdt menighedsmøder, hvor temaerne kunne drøftes og til det formål blev der udarbejdet et arbejdshæfte til hvert tema, som indeholdt en række spørgsmål der kunne inspirere drøftelserne. Resultatet af disse drøftelser udgør undersøgelsens *kvalitative* del.

Endvidere var der udarbejdet et spørgeskema med oplysning om sognets præferencer og vaner, ligeledes temaopdelt. Dette er undersøgelsens *kvantitative* del. Der blev ikke udarbejdet kvantitative spørgsmål til Emne 4 – Økonomi, da bispekonferet om fornødent kunne stille sognenes regnskabsdata til rådighed for Pastoralrådet. Denne mulighed blev benyttet til at producere et individuelt bilag til hvert sogn med nøgletal om sognets økonomi, samt en sammenligning af sognet med landsgennemsnittet for udgifter og indtægter pr. sognebarn samt andel af kirkeskatteydere i sognet og deres gennemsnitlige bidrag. Da Biskoppen ønskede at give sognene mulighed for selv at tage stilling til om denne sammenligning skulle offentliggøres, blev bilagene kun sendt til sognene selv.

Pastoralrådets medlemmer fik ansvaret for at undersøgelsen blev gennemført i de sogne havde udpeget dem. 12 medlemmer er udpeget af flere sogne og fik dermed et udvidet ansvar. I alle tilfælde opfordredes Pastoralrådets medlemmer at søge støtte og opbakning til undersøgelsen hos menighedsråd og sognepræst. Arbejdsgruppen havde ikke på forhånd fastlagt en bestemt måde undersøgelsen skulle gennemføres på, og dermed havde hvert sogn mulighed for at tilrettelægge den efter lokale behov og muligheder. Mange steder blev der afholdt et eller flere menighedsmøder med engageret debat, andre steder var menighedsrådet i stand til at repræsentere sognet i besvarelsen af undersøgelsen.

Om besvarelsene

Efter *kick-off* på Pastoralrådsmødet i november 2010, blev undersøgelsen sendt ud til alle sogne i bispedømmet undtagen Færøerne og Grønland – alt 45. I alt 44 (98 %) sogne har arbejdet med undersøgelsen.

Af de indkomne 44 besvarelser, var 4 så forsinkede og sparsomme, at de, efter aftale med pastoralrådsmedlemmet, ikke indgår i besvarelsen. De resterende 40 besvarelser (89 %) er gennemgået og opsummeret i det efterfølgende.

Besvarelsene er indsamlet online på en web-side, hvilket fungerede stort set uden support fra arbejdsgruppen.

Herudover har 7 personer henvendt sig direkte med bidrag til sogneundersøgelsen. Disse er medtaget, men vægtet som personbidrag og ikke sognebidrag. Således forstået at forslag, ideer mv. kan indgå på lige fod med andre besvarelser, mens holdninger får en proportional mindre vægt i opsummeringen.

Såvel besvarelsene fra sognene og som de individuelle bidrag, udtrykker et stort, inderligt og konstruktivt engagement i Kirken i Danmark.

Om anbefalingerne

Efter svarfristens udløb 1. marts 2011, blev besvarelsene præsenteret for Pastoralrådets forretningsudvalg. Hvert medlem fremlagde kort sit indtryk af undersøgelsen, og kom med forslag til temaer som Pastoralrådet kunne gå videre med. Et bredt sammensat udvalg (anbefalingsudvalget) udvalgte herefter 3 projekter som tilsammen udgør rapportens 3. del. Såfremt de vedtages på Pastoralrådsmødet i juni 2011, vil det især være disse 3 projekter Pastoralrådet beskæftiger sig med i denne samling.

I udvælgelsen af anbefalingerne blev det lagt til grund, at de tilsammen skulle

- være tydeligt motiveret i undersøgelsen
- repræsentere spændvidden af undersøgelsen
- kunne gennemføres i regi af Pastoralrådet i den aktuelle samling (dvs. inden sommer 2014)

1. Del

Opsummering af den kvalitative del af undersøgelsen

Til hvert af de fire emner blev der produceret 3 grupper af spørgsmål (dvs.12 i alt), som kunne fungere som debatoplæg for møder i menigheden. Nogle af de indkomne besvarelser forholder sig meget præcist til debatoplægget mens andre benytter lejligheden til at påpege andre forhold.

I opsummeringen herefter har forfatterne forsøgt at uddrage de væsentligste dele af besvarelserne uden at fortolke dem (det sker i Anbefalingsafsnittet som følger senere). Opsummeringen er opdelt efter emne og indeholder en indledning med overordnede bemærkninger samt en mere detaljeret gennemgang af hver svargruppe. Hvor det har været muligt, er der indsat et dækkende citat med kildeangivelse.

Besvarelserne kan rekvireres i deres fulde længde ved henvendelse til Mogens Jallberg (mogens@jallberg.dk).

Emne 1: Livet i menighederne og bispedømmet

Dette emneområde er selvsagt et emne, som berører alle i en eller anden grad. Derfor fremgår det af de samlede besvarelser, at netop her er der mange input fra de forskellige menigheder. Det er interessant at se, at der er sammenfaldende problematikker, uanset om der er tale om hovedstadsområdet eller Nordjylland, mens der samtidigt også er egnsbetingede forskelligheder i besvarelserne.

Første gruppe af spørgsmål handlede om selve menighedslivet, hvordan den enkelte kan blive åndeligt udviklet og hvad det kristne fælles skab betyder samt hvilke grupper der støttes, fx ældre, fraskilte og ensomme. I besvarelserne går det igen, at messen er et absolut centralt mødested. Her beder vi sammen, ønsker hinanden fred og derved skabes den fællesskabsfølelse, der er så vigtig for den enkelte i menigheden.

Anden gruppe af spørgsmål beskæftiger sig specielt med hvorledes der kan rekrutteres flere frivillige til at varetage de mange opgaver, der allerede er i gang mange steder eller som nogle sogne meddeler at "udvide antallet af Tordenskjolds soldater rundt omkring i menighederne, så der kan blive iværksat flere aktiviteter. Ønsker er der nok af, men arbejderne er få..." Det overordnede billede giver dog et positivt billede af mange aktiviteter i menighederne på tværs af sprog og kultur.

Tredje gruppe af spørgsmål beskæftiger sig med det ømtålelige emne nedlægning eller sammenlægninger af menigheder. Ikke mange menigheder føler sig i farezonen og har dermed heller ikke besvaret netop dette spørgsmål. Derimod udtrykkes der ønske om meget mere åbenhed og orientering fra højere sted, hvis noget sådant skulle komme på tale.

Gruppe 1

- *Hvordan samles vi som en stor familie af Guds børn? Hvad er vigtigt for menighedslivet? Hvad gør man for at stimulere den enkeltes åndelige udvikling?*
- *Hvordan understøtter menighedsrådet fællesskabet?*
- *Er der et godt sammenspil mellem menighedsrådet, menighed, præster, ordensfolk og eks. Fremmedsprogede grupper?*
- *Hvordan understøttes familierne, de unge, børnene, de ældre, de brudte familier, de ensomme?*
- *Hvilke tiltag gøres der for at fremme kald til præstegerningen og ordenslivet i menigheden?*

Der er meget bred enighed om, at messen er det absolut centrale mødested. Mange steder efterfølges messen af en kirkekaffe, hvad der giver mulighed for at etablere kontakter og uddybe fællesskabet i menigheden. Der er en masse tiltag ude omkring, fx fællesspisning som "er en god måde at bygge bro og sætte fokus på hver nationalitets særpræg og skabe respekt

mellem os" (Kolding), udflugter, fællesbøn, studiegrupper, speciel børne- og ungdomskatekese, rengøring, retræter mm. Hvor nogle sogne åbenbart har en lang liste over veletablerede arrangementer, er der samtidig en lang ønskeliste fra andre sogne. Omkring spørgsmålet vedrørende den enkeltes åndelige udvikling siger Ringsted det kort og godt: *"En vigtig forudsætning for at fremme den enkeltes åndelighed er, at der er en atmosfære af rummelighed, åbenhed og næstekærlighed"*.

Hvorvidt menighedsrådene bakker arrangementer op er ikke direkte nævnt. Det ligger dog mellem linjerne, at MR er deltagere. Enkelte menigheder udtrykker ønske om større synlighed af MR.

Det overordnede billede af samarbejdet på tværs af de forskellige organer (menighed, menighedsråd, sognepræst, ordensfolk og fremmedsprogede grupper) viser, at der er rimelig stor tilfredshed. Der er udtrykt ønsker om at præsten kommer mere rundt på menighedsbesøg. Der er opbakning og hjælp at hente hos hinanden. Enkelte steder fungerer dette samarbejde dog ikke optimalt. Dette giver sig udslag i ønsket om større synlighed af præsten ved kirkekaffe. Et andet eksempel hentet fra Viborg: *"... at man ikke kender hinanden godt nok, at menighedsrådet ikke er tilstrækkeligt synligt og kendt, at vi mangler at høre noget om, hvad menighedsrådet arbejder med."* Der er større eller mindre fremmedsprogede grupper fordelt i nogle af sognene, og ikke alle steder fremstår sognemenigheden som en enhed. Et par eksempler til belysning er bl.a. (Nørrebro): *"De dansktalende savner enstemmig integration med de fransk- og engelsktalende menigheder. Nogen mener, det hæmmer integrationen, at der holdes messer på så mange forskellige sprog"*. Den engelsktalende menighed i selvsamme kirke har udtrykt: *"... be together with the others in the parish. Need for common masses with the Danish. More contact with the Danes..."*

I Randers er problematikken anderledes klar: *"Samarbejdet mellem den tamilske gruppe og menigheden er dårlig, fordi den tamilske gruppe er for passiv, men krævende"*. Konklusionen på dette emne er ved gennemlæsning af de mange besvarelser at der i de fleste tilfælde er en positiv kontakt til de udenlandske grupper. En del steder fremstår de fremmedsprogede som en selvstændig menighed og ikke som en integreret gruppe i sognet.

En slutbemærkning (Vesterbro) omkring de fremmedsprogede i vore menigheder: *"Generelt om de fremmedsprogede grupper fremkom det synspunkt, at det på bispedømmeplan bør overvejes, om de sparsomme præsteressourcer skal anvendes på specifik betjening af de fremmedsprogede grupper eller i stedet på integrerede menigheder (som det sker i provinsen)."*

Grenå menighed påpeger i følgende citat vigtigheden af forældrenes opbakning omkring deres børns indføring i kirkefællesskabet: *"Hvis børn hjemme oplever, at kirken betyder noget for forældrene, vil det smitte af."* I en del sogne er udtrykt ønsket om flere børne- og ungdomsgudstjenester, så disse grupper i højere grad kan føle sig velkommen i deres

kirke. Flere hjemmebesøg blandt de ensomme og mere opbakning og støtte til de fraskilte er ligeledes på ønskelisten. Der sættes stor lid til forbønnens kraft i en del menigheder for at fremme kald til præstegerningen og ordenslivet.

Gruppe 2

- *Findes der nok aktiviteter i menigheden?*
- *Hvordan rekrutteres frivillige? Hvordan kan det gøres attraktivt at deltage i frivilligt arbejde?*
- *Er menigheden aktivt involveret i hjælpearbejde her eller i udlandet?*
- *Er der et aktivt samarbejde med ikke-katolske kirker? Hvilket udbytte er der/ kunne der være af et sådant tværfagligt samarbejde?*

De fleste menigheder har en eller flere aktiviteter i gang og er for så vidt tilfreds med antallet af udbud. Der er på trods af udbud samtidigt ytret ønske om flere tiltag i nogle sogne, men det er tilsyneladende mangel på tovholdere og frivillige, der begrænser aktiviteternes antal.

I enkelte sogne har man den erfaring, at den direkte kontakt til et menighedsmedlem giver større effekt for at finde nye frivillige arbejdshænder og " ... der opfordres til at melde sig og ved personlig henvendelse hos konvertitter er det lykkedes os at få dem gjort aktive fra starten af" (Næstved). "Frivilligt arbejde kan gøres attraktivt ved at fortælle godt om det og ved at appellere til den kristne tjenerrolle" mener Hørsholm.

Der bakkes pænt op omkring Caritas Danmarks aktioner, særligt fasteaktionen og i enkelte besvarelser fremhæves også Missio og Vincentgrupperne. Herudover er der nogle få menigheder, som kører egne projekter i udlandet, så som Malavi (Køge) og Haïti (Slagelse). Århus sponsorer indiske elever i en teknisk skole for kasteløse.

Kontakten til især folkekirken og frikirker i Danmark gennem økumeniske gudstjenester / kirkevandringer fungerer fint i en hel del menigheder. "Helt generelt kunne det gavne den katolske kirke at blive mere synlig i lokalsamfundet" og "at et tværkirkeligt samarbejde helt sikkert ville være gavnligt for begge parter" (Hørsholm).

Gruppe 3

- *Menigheder kan nedlægges eller sammenlægges, nye oprettes. Sogneområder kan ændres. Er der noget der kan gøres bedre her?*
- *Har menigheden nogen gode idéer eller erfaringer, som andre kunne have glæde af at høre?*
- *Skal pastoralrådet beskæftige sig med livet i menighederne og bispedømmet?*

Nogle sogne i bispedømmet har gennem de senere år undergået en sammenlægning og ikke uproblematisk ifølge enkelte besvarelser. "Der er ingen tvivl om, at sammenlægningen kunne være blevet bedre planlagt og menighederne bedre forberedt, så de værste skuffelser kunne

være blevet undgået" (Lyngby). Birkerød udtrykker positive tanker vedrørende et større samarbejde menighederne imellem, især hvor der kan være fælles katekese og arrangementer.

Tønder har et konkret bud på at sammenlægge de 4 sogne i Sønderjylland! Enkelte mindre sogne håber, at de også i fremtiden kan bestå med egen sognekirke og sognepræst, men er sig også bevidst omkring de reelle forhold omkring præstemangelen.

Her er et lille udpluk af forskelligartede ideer og erfaringer, som er fremkommet i besvarelserne:

- Overfor de etniske grupper kan en talsmandsordning overvejes. Talsmanden deltager engang imellem i MR-møder
- For at lokke de unge til, kunne man afholde en ungeudflugt en gang om året for de aktivt unge
- Forslag om at sognepræster kunne indgå i en slags jobrotation, hvor de kunne være og prædike i et andet sogn i en periode, fx en måned
- For at få større kendskab til hinanden på tværs af kulturer, kunne man tænke sig, at medlemmer fra de forskellige etniske grupper ved kirkekaffen fortalte om kirken og troen i de respektive lande
- Det er vigtigt at huske at takke dem der yder stort frivilligt arbejde i menigheden, ikke mindst dem der er trofaste og har gjort det i årevis
- Det er vigtigt for menigheden at styrke kontakten til den katolske skole, hvis der er en sådan i sognet.

Den overvejende holdning til Pastoralrådets arbejde er, at PR skal være mere åben omkring sit arbejde: "... bruges til at rejse spørgsmål overfor biskoppen om forhold der er relevante for flere sogn " & "Menighedens liv bør varetages af MR, ikke PR. PR skal være inspirations- og refleksionsrum for aktuelle emner og udfordringer, og en støtte for biskop og præster" (Nørrebro). Vigtigheden af et større samarbejde / dialog mellem MR og PR er ligeledes blevet påpeget. Der er forslag om at emner drøftes i udpegningsområderne forud for PR – møder, så repræsentanten har et mere nuanceret syn med til PR - mødet (Viborg). Der er udbredt enighed om, at PR gerne må beskæftige sig med livet i menighederne og bispedømmet. "PR kan med fordel drøfte opgaver, som alle menigheder har, så løsningsmodeller kan udvikles til fælles brug. Fx konvertitundervisning, grundlæggende katekeseforløb for alle børn, unge og voksne, så alle menigheder har en mindste fællesnævner." (Hørsholm). En enkelt menighed (Tønder) mente dog ikke, at PR skal beskæftige sig med livet i menighederne og bispedømmet.

Emne 2: Gudstjenestelivet og trosoplæring

Dette emne – eller rettere: emner – er måske det mest omfattende i hele sogneundersøgelsen i hvert fald omfangsmæssigt, og de mange og bredt formulerede spørgsmål levner plads til meget forskelligartede svar. Som det mest 'teologiske' af de fire emner ville man måske vente, at besvarelsene ville rumme akademiske refleksioner over, hvad det vil sige at være kristen og hvordan troen gives videre. Men faktisk er besvarelsene ret konkrete og rummer såvel gode erfaringer og forslag til forbedringer som grunde til bekymring.

I det efterfølgende bør der observeres et vist sammenfald mellem spørgsmålene i emne 1 og emne 2. En mere fyldig behandling af emnerne menighedsliv og gudstjenesteliv – som af mange respondenter behandles under ét – vil derfor være at læse besvarelsene til Emne 1 og Emne 2 successivt.

Første gruppe af spørgsmål i Emne 2 tager udgangspunkt i selve gudstjenesten. Et gennemgående træk er, at den almindelige søndagsmesse er menighedens samlings- og omdrejningspunkt, og at menigheden ses som et levende fællesskab, der ideelt set er engageret i hinanden og i menighedens vel. Ideelt set, fordi der i mange besvarelser efterlyses et stærkere engagement i menigheden end tilfældet er, og at flere efterlyser de nødvendige ressourcer til at sikre et blomstrende og facetteret menighedsliv – således er et gennemgående træk hos mange ønsket om at kunne 'tilbyde' flere forskellige typer af gudstjenester, andagtsformer, bedegrupper mm. i sognet end tilfældet er.

I den anden gruppe af spørgsmål handler primært om menighedernes erfaringer med eksisterende aktiviteter i sogne og måske vigtigst, hvad de kunne ønske sig. Et vigtigt område er her forholdet mellem sognepræsten og lægfolket, og i flere besvarelser skinner det igennem, at aktive lægfolk og en engageret sognepræst er helt afgørende for trivlsen i menigheden. Gennemgående efterspørges der mere trosoplæring af voksne samt undervisning af børn og unge, idet der i flere menigheder ikke tilbydes kateketisk undervisning udover 1. kommunion og firmelse – et forhold, som skyldes manglende ressourcer i sognet.

Tredje gruppe af spørgsmål viderefører emnet med, at trosoplæring er helt afgørende for menighedens liv. Et flertal af besvarelsene peger på vigtigheden af at have engagerede kateketer (hvis de overhovedet råder over sådanne!), ligesom flere peger på forældrenes ansvar for og rolle i at give troen videre til næste generation. I den forbindelse benytter enkelte menigheder sig af de tilbud, som bispedømmets institutioner kan tilbyde indenfor katekese, evangelisering mm. – de fleste kender disse tilbud, men benytter sig ikke af dem.

På grund af emnets karakter og omfang har vi herunder valgt at opdele besvarelsene til hver af de tre grupper af spørgsmål i en række hovedgrupper.

Gruppe 1

- *Hvad er en god gudstjeneste og hvilke elementer er især vigtige?*
- *Savner menigheden bestemte former for gudstjeneste eller bestemte elementer?*
- *Hvordan kan menighedens gudstjenesteliv udvikle sig?*

Fællesskabet i messens liturgi: Betydningen af messen og dens liturgi er et altoverskyggende tema i sognenes besvarelser: det er i messen, at menighedens fællesskab til fulde kommer til udtryk – uanset om det er i en fyldt eller knap så besøgt kirke.

Fejring af eukaristien er centralt for menighedens liv, men også betydningen af ordets gudstjeneste skinner igennem i undersøgelsen. Særligt præstens prædiken synes af stor vigtighed for at kirkegængerne kan skabe bro mellem liturgien, evangeliet og trosfællesskabet på den ene side og dagliglivet i en ofte ikke-katolsk sammenhæng på den anden side. Således efterlyser mange sogne prædikener der er let forståelige i både teologisk og sproglig forstand, samt relateret til de troendes hverdag.

“En gudstjeneste er god, når alle messedeltagere engagerer sig på en måde, så menigheden opleves som et fællesskab inkl. præsten, der lovpriser Gud sammen” (Hørsholm) er et udsagn, de fleste sogne kan være enige i! Menigheden er i høj grad også selv ansvarlig for en god og vedkommende messefejring. Lægfolkets engagement som ministranter, lektorer, børnepassere m.fl. samt en aktiv deltagelse i bøn og sang er en forudsætning for en vellykket og inkluderende liturgi. Dette er desværre en mangel flere steder, ligesom nogle menigheder mangler en organist.

Menigheden kan også bidrage til det åndelige udbytte ved at være med til at skrive forbønner og vælge salmer, eller ved personligt at forberede sig gennem tekstlæsning eller bønsandagt. Når der er fx barnedåb, er det også vigtigt at man hjælper eventuelle ikke-kirkevante gæster med at følge menigheden, bl.a. ved at vise hvornår man står, knæler osv., eller måske endda ved på forhånd at have forklaret messens forløb. På den måde får alle, også gæsterne, den bedst mulige oplevelse og kan virkelig føle sig som del af et samlet fællesskab. *“Liturgi er en vigtig bærer af menighedens spiritualitet og afspejler den dybe forandring den har i sakramenterne”* (Roskilde).

Musik og sang: God musik- og sangledsagelse fremhæves som en næsten uundværlig del af messen. Selvom det påpeges, at det naturligvis ikke er afgørende for messens gyldighed, så oplever de fleste sogne at sang og musik er med til at fuldende messen. Det betyder meget at menigheden er samlet i sang, evt. understøttet af forsangere eller kor. Og mange fremhæver betydningen af at have en organist tilknyttet.

Næsten alle menigheder nævner orgelledsagelse som en vigtig del af messens liturgi, men det er bestemt ikke alle sogne der har en organist, og det opleves som et savn. De menigheder der er så heldige at have en organist, priser sig lykkelige, men mange steder vil der pga. alder skulle findes en ny inden for den nærmeste tid. Det vækker naturligvis bekymring, og der synes ikke umiddelbart at være nogen løsning på problemet.

Undersøgelsen viser at variation i sang og musik opfattes som et gode, både en vekslen mellem traditionel dansk sang og messer sunget på latin evt. med gregoriansk sang, men også messer med en mere rytmisk og moderne musik. Især sidstnævnte savnes mange steder, og der efterspørges hjælp til at få indført det i liturgien.

Mange synes at det er godt hvis menigheden selv har indflydelse på sangvalg, og undersøgelsen viser at der er meget stor forskel på hvad der 'virker' i de forskellige sogne. Nogle steder medvirker latinske messer til højtideliggørelse, andre steder til passivitet. Nogle steder er det kun de 'gode gamle' salmer der kan få hele menigheden til at synge med, mens man andre steder har mod på noget nyt. Der synes dog at være enighed om at det er en stor udfordring at få tilpasset musik og sang til både unge og gamle, dansktalende og andre sproggrupper. Det kan dog fungere med aktiv indflydelse og en positiv indstilling.

Gudstjeneste uden for søndagsmessen: Livet i sognene er ikke udelukkende koncentreret om søndagsmesserne, selvom disse naturligvis er centrale. Mange steder er der en lang række aktiviteter som beriger troslivet: Maria- og korsvejsandagter, sakramentstilbedelse, bibelkreds, rosenkransbøn før søndagsmessen, bønsgupper, Novena, tidebøn, økumeniske andagter, Taizé-andagter, karismatiske grupper, foruden hverdagsmesser og messer ved de små liturgiske fester.

Den samlede liste er lang, men i mange sogne er der kun få eller ingen af disse aktiviteter. Dels ønsker man sig flere forskellige og mere regelmæssige aktiviteter, dels mangler man muligheder for og idéer til at gøre flere af menighedens medlemmer opmærksomme på og interesserede i disse tilbud. Ofte er der kun ganske få deltagere, hvilket virker demotiverende på arrangørerne og ærgrer deltagerne som ved hvor stort et udbytte man kan få af at deltage.

Mangfoldighed: Der er en stor sproglig og etnisk mangfoldighed i Kirken i Danmark, og mange sogne peger på vigtigheden af at inkludere de mange forskellige sprog, nationaliteter og traditioner. Der foreslås flere forskellige veje, fx integration af nye eller anderledes elementer i messen, introduktion af andre musikformer og mere personlig kontakt uden for gudstjenester.

"Det er vigtigt, at de mange forskellige lande og traditioner, der er repræsenteret i menigheden afspejles i messesammenhæng. Alle er enige om, at det multikulturelle er en berigelse og et synligt udtryk for Den katolske Kirke som Verdenskirke" (Århus).

Hvor der ikke er ressourcer til at afholde særlige arrangementer eller gudstjenester for sproglige grupper, kan man samarbejde på tværs af sognene, og flere engelske messer rundt omkring i landet foreslås som en mulighed for at samle forskellige nationaliteter, gæster og nytilkomne.

Mangfoldigheden viser sig dog også på anden måde, nemlig i forskelligheder på baggrund af alder, og både unge og ældre har særlige behov. Der er et stort ønske om at kunne favne det store aldersspænd, og især savnes der mange steder en større indsats på at fastholde børn og unge i menigheden samt styrke børnefamiliernes muligheder for at deltage aktivt i trosfællesskabet. Det frygtes at man 'taber' hele generationer.

I mange sogne har man, eller ønsker man, familiemesser med elementer der er målrettet børn og unge. Der gives også flere forslag til aktiviteter for børn (legehjørne, malebøger med evangeliet, pasningsordning) som vil muliggøre at børnefamilier kan deltage i den 'almindelige' søndagsmesse. Besøg af ungdomspræsten med messe og efterfølgende samvær har mange steder været en stor succes, og især sogne i provinsen efterspørger dette – gerne oftere end det sker nu. Flere sogne vil gerne have inspiration til hvordan de selv kan lave gudstjenester for børn og unge.

Alt i alt er der et meget stort ønske om at bevare og styrke rummeligheden i Kirken. De forskellige grupper skal tilgodeses, men kirkegængerne må også acceptere og respektere, at nogle messer ikke er deres 'favorit-type' og dermed bidrage til at menigheden holdes samlet i al dens forskellighed.

Diverse forslag:

- *Ved børnemesserne i forbindelse med børnenes religionsundervisning er der fin mulighed for at undervise i messens indhold og kirkens indretning. Her er børnene ekstra lydhøre (Hillerød)*
- *Bispedømmet kunne etablere et rejsehold, der kunne bidrage i de sogne, hvor der er behov for hjælp med børne/ungdomsmesser (Kolding, Lyngby) eller til uddannelse og træning af frivillige, der ønsker at være ministranter, lektorer og kommuniionsuddelere (Lyngby)*

- *For de unges skyld ville det være dejligt, hvis ungdomspræsten besøgte menigheden mindst én gang om året (Haderslev, Silkeborg m.fl.)*
- *Betydningen af forbønner med relation til aktuelle situationer og problemer efterlyses (Aarhus)*
- *Lydanlægget skal virke, så man kan hører hvad der bliver sagt – og så skal præsten kunne tale sproget (Nørrebro)*
- *I højere grad at inddrage de unge i lektortjenesten (Tønder)*
- *At tilbyde menighedsmedlemmer organist-/sanguddannelse (Hørsholm)*
- *Det er vigtigt, at præsten kigger én i øjnene og siger 'goddag' til organister og andre kirketjenere (Slagelse)*
- *Producere en malebog med illustrationer, der passer til læsningerne, så de kunne farvelægge den under messen (Nørrebro).*

Gruppe 2

- *Har sognet gode erfaringer med bestemte tilbud om katekese eller evangelisering? På hvilken måde skaber det værdi for menigheden?*
- *Er der elementer der trænger til forbedring eller tilbud man gerne ville indføre? Hvad vil det kræve?*
- *Hvilken funktion har lægfolket, ordensfolk og præster?*

Børne- og ungdomskatekese: De fleste sogne har børne- og ungdomskatekese, men mange steder er det kun i forbindelse med forberedelse til 1. kommunion og firmelse, på trods af at det er et generelt ønske at der også skal være katekese for børn og unge uden for disse aldersgrupper. Der nævnes flere forskellige årsager til dette. Manglende udbud skyldes primært for få kateketer, mens manglende efterspørgsel/søgning bl.a. skyldes for lille opbakning fra forældre og en ungdomskultur der ikke inkluderer Kirken. Selvom den eksisterende katekese i høj grad synes at være velfungerende, er det svært at fastholde børn og unge så de også kommer til messe eller andre kirkelige aktiviteter.

Flere sogne efterlyser hjælp og inspiration til at skabe relevante tilbud, men der er også mange gode forslag. Katekese i forbindelse med søndagsmessen, enten ved at undervise mindre børn under prædikenen eller ved at aktivere større børn i forberedelsesfasen eller ministranttjenesten, er en oplagt mulighed som er prøvet med succes flere steder. Brug af en mere moderne og teknologisk undervisningsform eller mere klubagtige former kan også være vejen frem. Flere efterlyser relevant undervisningsmateriale, og kun to sogne har svaret at de bruger Pastoral-Centrets udgivelser.

Som en interessant løsningsmodel kan nævnes at Birkerød og Hørsholm sogne sammen har et initiativ kaldet Fælles Familiedage som holdes fire gange årligt, og er rettet mod de børn og familier der er mellem de to sakramentshold. Her gennemgås og arbejdes med en lang række temaer som til sammen udgør et samlet undervisningsforløb.

Sidst, men ikke mindst, skal nævnes at mange kateketer ikke føler sig ordentligt 'klædt på' til at tage udfordringerne op, og der efterlyses derfor støtte, opbakning og uddannelse.

Voksenkatekese og -evangelisering: Uden specifikt at være nævnt i spørgsmålene berører mange menigheder dette emne i deres besvarelser og tendensen er da, at enten tilbyder menigheden allerede en eller anden form for voksenundervisning (men vil gerne have mere) eller også tilbyder de det ikke (men anerkender vigtigheden af det og vil derfor gerne kunne tilbyde det). Og af dem, der tilbyder det, spænder tilbuddet fra egentligt voksenkatekumenat (Roskilde), årlig menighedsdag, aftenundervisning (flere sogne) til månedlig 'kaffe med indhold'-arrangement (Grenå).

Hørsholm har gode erfaringer med trosvandring med diakon Kaare Nielsen, hvor nogle af deltagerne ikke er faste kirkegængere. Det forholdsvis nye tiltag skaber et åndeligt fællesskab i menigheden, ligesom det af menigheden ses som en mulighed, man kan bruge, hvis man får behov.

Menigheden i Nykøbing Falster har haft kateketer fra neokatekumenatet, til velbesøgte arrangementer, som har betydet meget for enkelte sognemedlemmer.

Roskilde nævner, at de har stor glæde af deres VIK (Voksnes Indføring i Troen)-forløb og giver deres erfaring på området videre. I Taastrup har man haft succes med deres arrangement 'På opdagelse i Troen', der bygger over et koncept, hvor man samles til bøn, spisning, et oplæg og en efterfølgende debat i små grupper og slutter med en bøn til at gå hjem på. I Vejle tilbydes for tiden 'Credo' henvendt til aldersgruppen 25-50 år, hvor man diskuterer tros-elementer under hyggelige samværsformer.

En række besvarelser fremhæver, at fælles rejseaktiviteter er en god måde at ryste menigheden samme på. Og her behøver turen ikke nødvendigvis at gå til fx Averbode eller Krakow, idet det kræver mange ressourcer at arrangere sådanne ture. En tur hen at besøge nabomenigheden, fælles deltagelse i Danske Kirkedage eller en tur til København med rundvisning på bispekontoret er også en mulighed (Kolding).

Flere menigheder har gode erfaringer med afholdelse af aftenarrangementer, men som Kolding påpeger, er det vigtigt ikke at køre sådanne forløb længere end de kan bære, fx et halvt år og herefter en pause inden næste arrangement sættes i søen – ellers ender det med at være 'Tordenskjolds soldater', der kommer. Randers efterlyser en egentlig søndagsskole for børn og voksne.

Ét er manglen på voksenkateketer, noget andet er – som Birkerød påpeger det – udbuddet af velegnet kateketisk materiale: "*Det sværeste er at finde noget, der taler til moderne mennesker*

om moderne problemer, så man kan være kristen og katolik i verden" og "Der er også adskillelige andre steder at søge trosoplæring, som der kan henvises til". I forlængelse heraf peger Taastrup på behovet for at bruge moderne teknologier i forbindelse med katekesen (dvd, musik, PowerPoint, projektor til messens sange) – hvilket dog kræver finansiering.

'Tordenskjolds soldater': Mens trosoplæring og forberedelse til 1. kommunion og firmelse i enkelte menigheder fortrinsvis varetages af præsten (måske på grund af mangel på frivillige i menigheden?), råder de fleste menigheder over flere kateketer, der kan aflaste eller hjælpe præsten med denne opgave. Nogle svarer, at på grund af præstemangel eller fordi deres præst allerede har mange arbejdsbyrder, er det bærende grundprincip i deres menighed gruppen af aktive og engagerede lægfolk.

Med udtalelser som "man kunne altid ønske sig, at flere katolikker får lyst til at engagere sig" (Hørsholm) og "forbedringer i retning af katekese af voksne kræver menneskelige ressourcer! Vi har måttet samle vore få kræfter om undervisning af børnene" (Næstved), skinner det dog igennem i flere besvarelser, at det er den samme lille gruppe af trofaste frivillige, som varetager disse vitale opgaver i mange menigheder. Det betyder dog ikke nødvendigvis på den korte bane, at det går ud over kvaliteten af dette arbejde, men det bør vække grund til bekymring på den lidt længere bane, hvis menigheden ikke formår at rekruttere nye og unge kræfter til disse opgaver.

Samtidig siger mange, at de ikke føler sig klædt godt nok på til opgave, og flere efterspørger et 'uddannelsesforløb'.

Flere menigheder, der ikke har deres egen præst boende i sognet, efterlyser, at præsten ikke blot har mere tid til at lytte og snakke, men at han også deltager mere i menighedens fællesarrangementer, fx kirkekaffen, således at der bliver tid og mulighed for at snakken kan handle om katolske emner, hvor præsten kan bidrage.

I en række menigheder har man gode erfaringer med at inddrage det lokale ordenssamfund i voksenkatekese (fx Søstre af det Dyrebare Blod). Nogle Sankt Josefsøstre fra Mikkeltorg deltager i trosvandringen, og flere personer fra menigheden deltager jævnligt i søstrenes messer på Mikkeltorg. Et forholdsvist nyt samarbejde med Sankt Josefsøstre er Taizé-andagt hvert halve år.

Diverse forslag:

- *I Assens menighed har man i en periode haft et hverdagsmøde, hvor søndagens tekster har været i centrum*

- *Små foredrag også gerne af menighedens egne medlemmer, oplæg om en god bog, film eller andet der havde inspireret og som kunne anbefales til andre. Vidnesbyrd virker også stærkt (Viborg)*
- *Lav en liste over kateketerne i sognet og beskriv hvad de kan (Nørrebro)*
- *Hvad med katolske singlearrangementer for hele København? Eller fællesundervisning i fx rosenkrans og lignende for forældre og børn? (Nørrebro)*
- *Opsøg katolikker, som ikke kommer i kirke eller er forankret i menigheden (Nørrebro)*
- *Lad en gudstjenesteleder afholde nogle af gudstjenesterne for at aflaste sognepræsten (Grenå og Birkerød)*
- *Menighedsudflugter/fællesrejser er en god måde at skabe fællesskab på*
- *Trosvandring ved diakon Kaare Nielsen skaber åndeligt fællesskab i menigheden (Hørsholm)*
- *Søndagsskole for børn og voksne (Kolding, Randers), 'På opdagelse i troen' (Taastrup) eller Credo (Vejle)*
- *Børnedage med fx. fodboldturnering med nabomenighederne (Vejle)*
- *Fjernelse eller kommentering af uheldige eller forældede udtryk i bønner, katekismus, valg af tekster, som enten bør fjernes eller kommenteres, når de berøres (Birkerød)*
- *Etablering af 'uddannelsesforløb' for lægfolk i kirkelig tjeneste (Odense)*
- *Suppler standardbønnerne med hvad der sker lige her og nu (fx jordskælvet og katastroferne i Japan, ufreden i Mellemøsten) (Silkeborg)*
- *Stil hostierne nede i kirken, så man selv lægger dem over i skålen. Det er en aktiv handling (Silkeborg)*
- *Menighedens medlemmer kunne få mulighed for at fremføre en bøn; man kunne skrive sine anliggender på et stykke papir, der lægges i en skål/boks og bæres frem ved forbønnerne, uden de nødvendigvis læses op (Silkeborg).*

Gruppe 3

- *Oplever menigheden konkrete problemer i forbindelse med gudstjenestelivet og trosoplæring?*
- *Har menigheden nogen gode idéer eller erfaringer som andre kunne have glæde af at høre?*
- *Trækker sognet på bispedømmets institutioner/tilbud? Hvorfor/hvorfor ikke?*
- *Skal pastoralrådet beskæftige sig med gudstjenestelivet og trosoplæring? På hvilken måde?*

Problemer i relation til gudstjenestelivet og trosoplæring: Selv om de nævnte problemer i besvarelserne udspringer af problemstillinger eller forhold, der er specifikke for den pågældende menighed, går især tre problemstillinger igen i flere besvarelser:

1. manglende ressourcer (læs: frivillige lægfolk)
2. utilstrækkelig børne- og ungdomskatekese og at få bedre tag i forældrene – måske kan man forenklet sige, at der er tale om forskellige sider af samme problemstilling, som også berøres andre steder i sogneundersøgelsen, nemlig

3. ønsket om at skabe et (større) fællesskab i menigheden. Og når først menigheden oplever dette som et problem, er følgevirkningen heraf de problemer, som menighederne nævner i det følgende.

"Hvis det er et problem at kun 10 -15 % af menighedens medlemmer kommer regelmæssigt til messe, har vi det problem" (Hørsholm).

Mens en række af menighedernes problemer er ganske konkrete (fx dårlig akustik og lydanlæg i kirken (Nørrebro), for lille mødelokale (Grenå), intet kor og manglende sangere (Aalborg)), berører mange svar det manglende fællesskab og grundene herfor. Mange nævner en voldsom (Hørsholm) nedgang i antallet af tilmeldte børn og unge til religionsundervisningen (fx Aarhus, Lyngby og Bornholm), at det er svært at opbygge og fastholde et korps af gode kateketer (Birkerød), manglende opbakning fra forældrenes side (fx Svendborg) – ja, nogle skriver ligefrem, at de mangler børn, unge og familier (Taastrup). Lyngby nævner problematikken med at få unge familie til at deltage i søndagsgudstjeneste med deres barn/børn, således at fundamentet er på plads når børnene skal til 1. kommunion og/eller firmelsesundervisning. Så er man ofte nødt til at begynde helt forfra. Her har man et stort område for opfølgning af troslære for de voksne. Næstved formulerer denne problematik således: *"Som sikkert set andre steder, så er forældreopbakningen ikke overvældende stor med hensyn til deres børns forberedelser til diverse sakramenter. Vi har adskillige gange spurgt os selv, hvad der kan gøres for at få forældre til at møde til messen og ikke blot sætte deres barn af ved lågen og senere afhente"*. Og menigheden peger på et andet interessant fænomen: Børn og unge, der går på katolske skole er, fordi de modtager katolsk katekese i undervisningen, bedre klædt på trosmæssigt set, når de skal modtage 1. kommunion eller firmelsen end de børn og unge, der kommer "udefra".

En enkelt menighed peger på, at grunden til at mange dropper kirken som teenagere kan skyldes, at der kun er få unge i samme aldersgruppe i sognet, eller at den geografiske afstand mellem dem er (for) stor. Som en modvægt til dette foreslår Bornholm, der selv er ramt af problemet, at man giver sognets unge katolikker lejlighed til fx at deltage i flere DUK-arangementer, så *"de i større udstrækning får en oplevelse af fællesskab"*.

Forholdet til sognepræsten berøres i flere besvarelser, der spænder fra dårlig kommunikation mellem præst og enkelte menighedsmedlemmer, dårlige danskkundskaber, manglende nærvær fra præstens side i forbindelse med trosoplæring og gudstjenestelivet, at præsten har for mange opgaver og alt for lidt tid, til en menighed, der har måttet undvære deres præst i en længere periode.

Som andre problemområder – udover mangel på aktive lægfolk (et problem, der også er blevet berørt i andre sammenhænge) – kan nævnes, at en stor gruppe fra den

neokatekumenale vandring, der bor på/ved Sostrup, ikke kommer i sognekirken (Grenå), der for lidt respons på nye tiltag (Kolding), manglende tilslutning til ting, der ligger udover messen eller aftenarrangementer (bl.a. Aalborg), mere spirituelt liv i kirken (Helsingør) og at få involveret store fremmedsprogede grupper (Viborg).

Idéer og erfaringer til deling: Med fare for gentagelse, skal her fremhæves nogle få af de mange idéer, som menighederne har haft held med at introducere, og som måske kan inspirere andre til at gøre noget tilsvarende. Grenås 'kaffe med indhold'-arrangement er allerede taget i brug andre steder i landet. I forbindelse med samme menigheds jubilæum i 2010 tilbød medlemmer fra den neokatekumenale vandring husbesøg hos menighedens medlemmer – et projekt, som endnu ikke er helt afsluttet og evalueret. Menigheden har også gode erfaringer med en pilgrimsvandring mod sognekirken afsluttende med eukaristi.

Problemet med folk, der føler sig generet af børn, som larmer i kirken under messen, er Åbenrå ikke ene om, og nogle fra menigheden foreslår, at børnene sættes i en gruppe i kirken, hvor de har mulighed for at tegne, eller kigge i en billedbog – altså lidt á la "legehjørnet", som Køge har gode erfaringer med.

Problemet med at vælge salmer, som menigheden kender og kan synge med på, er blevet berørt tidligere i gennemgangen af sogneundersøgelsens besvarelser. Her skal dog nævnes Nykøbing Falsters idé med en aktiv liturgigruppe, der mødes ca. en gang om måneden for at vælge salmer ud fra søndagenes evangelier. *"Det er en stor hjælp for præsten til at finde salmer som han måske ikke selv kender og kaste sig ud i nye. Det er også et godt forum for sammen at kunne reflektere over liturgien: Hvad som fungerer, og hvad som trænger til fornyelse. Dette bevirker også en yderligere bevidstgørelse hos lægfolket, at liturgien også er deres".*

Nørrebro kommer med et lille idékatalog med konkrete forslag: Der skal synges kendte salmer ved højtiderne, nye må introduceres på andre tidspunkter. Der skal være en ordentlig kantor eller forsanger. Væk med den elektriske evighedslampe og ind med olielampen. Messetiderne skal stå på kirkedøren eller lige ved siden af [...]. Vi vil gerne have foredrag om fx liturgien i små bidder: farverne, symbolerne, elementerne og deres vekslen med kirkeåret. Introduktion til personlig bøn.

Endelig fremhæver Taastrup succesen med deres 'sognedag' i efteråret med aktiviteter for hele menigheden efterfulgt af en festlig messe, de mangeårige erfaringer med VIK-indføring i Roskilde – erfaringer, som begge gerne vil dele med andre, eller Aarhus, der har succes med at etablere flere velfungerende grupper i menigheden, bl.a. selvhjælpsgrupper, samt Birkerøds erfaringer med fælles familiedage, 'ture med indhold', økumeniske gudstjenester med nabofolkesogne og deres deltagelse i 'Kulturnatten'.

Erfaringer med bispedømmets institutioner/tilbud: De af bispedømmets institutioner, som bruges hyppigst ude i menighederne, er måske ikke overraskende DUK og Pastoral-Centret, idet disse har målrettede tilbud til hhv. børn/unge og til kateketerne. Nogle har også haft besøg af evangeliseringstjenesten, andre har haft kontakt til Liturgikommissionen (fx organister) – mens færre benytter sig af Missio og Sankt Andreas Bibliotek (her foreslår Aalborg, at katolikker kan bruge biblioteket mere ved at gøre det kendt, at biblioteket nu indgår i folkebibliotekernes bibliotekstjeneste).

Det generelle billede er, at jo tættere menigheden fysisk befinder sig på bispedømmets institutioner, jo oftere gør de brug af dem og deres tilbud. Grenå rejser det meget relevante spørgsmål: *"Hvordan får vi viden om bispedømmets ressourcer ud til de almindelige katolikker?"* og kommer selv med et svar: *"Den enkelte katolik, som har haft gode erfaringer med bispedømmets institutioner, må være forpligtet til at videregive det til andre"*. En enkelt menighed bruger ikke tilbuddene pga. økonomien.

En menighed i Jylland kommer med det gode forslag, at man arrangerer en valfart til Domkirken i København og i den forbindelse besøger bispedømmets institutioner og hilser på medarbejderne (Viborg).

Pastoralrådet og gudstjenesteliv/trosoplæring: Der er overvejende enighed om, at pastoralrådet i en vis udstrækning bør beskæftige sig med disse emner gennem PR-medlemmernes forankring i de respektive menighedsråd. Mens nogle mener, at rådet skal spille en aktiv rolle i at støtte præsterne, videregive gode idéer og tiltag samt fremme samarbejdet mellem sognene, mener andre, at dette arbejde kun bør have rådgivende karakter. Der er dog konsensus om, at dette arbejde må ske i en åben dialog med sognene.

Nogle mener, at pastoralrådet ikke skal påtage sig konkrete opgaver over for menighederne, men gerne hjælpe til at facilitere samarbejde og koordination mellem menighederne imellem, og at sogneundersøgelsen i den forbindelse kan bruges til at *"få idéer og praktisk viden"* (Birkerød).

Dem, der ikke mener, at pastoralrådet bør beskæftige sig med gudstjenesteliv og trosoplæring, argumenterer med, at disse områder allerede varetages af bispedømmets øvrige institutioner, fx Pastoral-Centret, Liturgisk Sekretariat og Evangeliseringstjenesten.

Diverse forslag:

- *Det blev i debatten fremhævet, at det er et stort savn, at vi kun har ganske få katolske skoler tilbage i Danmark. der blev efterlyst initiativer (på bispedømmeplan) til fremme af et*

sammenhængende katolsk skoleforløb fra grundskole til et (velfungerende) gymnasium. Flere ser også gerne ungdomsaktiviteter (især for teenagere) i Storkøbenhavn

- *Kaffe med indhold, hvor fx en præst eller ekspert gennemgår et specifikt emne (Grenå); et arrangement til de yngre medlemmer (Credo) (Kolding); sognedag med aktiviteter for alle (Taastrup)*
- *Et "legehjørne" i kirken for at få flere børnefamilier til at komme til søndagsmessen (Køge)*
- *Nedsæt en liturgigruppe i menigheden (fremmer bevidstgørelsen hos lægfolket, at liturgien også er deres) (Nykøbing Falster)*
- *I forbindelse med menighedsudflugt til København (fx besøg i Domkirken) kan man besøge bispekontoret og dets institutioner (Viborg)*
- *Det anbefales af og til at deltage i messeaktiviteter i andre menigheder, og at have andre præster til at fejre messe i sognet af og til (Slagelse)*
- *En tillidsmand til præsterne (Slagelse)*
- *På grund af præstemangel kun man i stedet for at skære ned i antallet af gudstjenester i stedet holde nogle med gudstjenesteleder (Birkerød)*
- *Introduktion til den personlige bøn (Nørrebro)*
- *Menigheder med få unge.*

Emne 3: Information og kommunikation

Mediernes hårdhændede behandling af Kirken i forbindelse med overgrebssagerne skinner igennem i mange besvarelser, hvor der ikke blot efterlyses en mere proaktiv mediepolitik, men også at de enkelte katolikker bliver bedre til at blande sig i den offentlige debat.

Første gruppe af spørgsmål handlede om kommunikation i bred forstand og i relation til at gøre evangeliets budskab nærværende. Her svares der, at meget af den nære kommunikation i menighederne foregår omkring kirkekaffen og aktiviteter i sognet, mens den mere 'officielle' information foregår via opslagstavlen, ugesedler lagt frem i kirken, gennem sognebladet eller (og i stadig højere grad) via sognets hjemmeside [måske fremskyndet af stigende portoudgifter?]. Et gennemgående træk er, at kommunikationen skal have karakter af gensidig tillid og åbenhed. Nogle menigheder peger på vigtigheden af at være synlige i lokalsamfundet, fx gennem evangeliseringsfremstød, gode relationer til lokale medier eller udbygge kontakten til de fremmedsprogede grupper.

Anden gruppe af spørgsmål handlede om bispeddømmets medier og informationstjenesten. Her udtrykkes en udbredt tilfredshed med især bispeddømmets officielle hjemmeside, der bruges af rigtigt mange. Vedrørende Katolsk Orientering er en stor gruppe tilfreds med avisen, mens nogle er mere eller mindre kritiske over for indholdet – alle er dog enige om, at KO udvikler sig i den rigtige retning og er vigtig at bevare, især pga. de ældre medlemmer.

Tredje gruppe af spørgsmål tager udgangspunkt i 'mediekrisen' og hvordan Kirken kommunikerer med omverden. Her er det tydeligt, at den megen negative omtale af bispeddømmet i medierne berører katolikkerne dybt, dels på grund af mediernes fortegnede billede af Kirken, dels på grund af Kirkens egen håndtering af overgrebssagerne. Der efterlyses en mere proaktiv mediepolitik fra Kirkens side, fx gennem nedsættelse af en 'task force'-gruppe og ved at Kirken bliver meget mere synlig i den offentlige debat.

Gruppe 1

- *Hvad er 'god' kommunikation? Hvordan bruger vi den til at styrke den enkeltes følelse af fællesskab med menigheden/Kirken?*
- *Hvordan kan vi i skrift og i tale gøre evangeliets budskab mere nærværende og vedkommende også for dem, som kun har et perifert tilhørsforhold til Kirken?*
- *Hvordan bliver vi som Kirke bedre i stand til at formidle evangeliets budskab om tro, håb og kærlighed som svaret på omverdens længsel efter et liv med mening og fylde?*

- *En vellykket integration af fremmedsprogede grupper er vigtig for menighedens liv. Hvilke kommunikative tiltag mener I kan lette denne proces?*

En rød tråd gennem besvarelsene er, at kommunikationen fungerer godt ude i menighederne og på baggrund af antal forslag til forbedring af kommunikationen fornemmer man, at de her har noget at byde ind med. Flere har således gode erfaringer med at profilere sig i lokalsamfundet og være mere synlige overfor fx tilflyttere. I Slagelse, Aalborg og Esbjerg har man erfaring med mission på gadeplan, i Ringsted sender man materiale ud til fx sprogskoler eller flygtningecentre, eller fængsler besøges (Aalborg).

Lyngby peger på, at lægfolket har en meget vigtig rolle i evangeliseringen af samfundet. Samtidig betragter flere det personlige vidnesbyrd som måske den vigtigste kilde til evangelisering (bl.a. Esbjerg). Mens nogle således nærmer sig spørgsmålet med udgangspunkt i den enkelte person, besvarer andre spørgsmålet på et mere overordnet perspektiv som fx Lyngby, der formulerer det meget akademisk: *"Kirkens budskab skal formidles til mennesker, der er vokset op i en moderne kontekst, på en pluralistisk måde, naturligvis uden antydning af relativisme, hvad angår sandhedsindholdet"*.

Mens alle stort set mener, at kommunikationen fungerer godt i menighedsregi, peger Slagelse på, at afstanden mellem biskoppen og sognepræsten er blevet større end tidligere. Hillerød skriver, at misbrugskrisen har slået store skår til kirkeledelsen og *"har resulteret i udmeldelser, foragt og mistillid. Her er meget at opbygge"*. I Haderslev har flere beklaget sig over, at kommunikationen mellem bispekontoret og de enkelte medlemmer, som havde henvendt sig, var mangelfuld, fx i forbindelse med betaling af kirkeskat.

En vellykket integration af de fremmedsprogede er at vænne dem til ikke kun at komme til evt. messer på deres eget sprog, men at de dansksprogede messer er de vigtigste (Vejle). I Aalborg mener man endog, at man skal afskaffe alle fremmedsprogede messer, da de splitter menigheden. I Odense foreslås det at begrænse antallet af messer på fremmedsprog og forøge antallet af fælles messer på dansk. *"Den største udfordring med hensyn til de forskellige kulturer er de unge generationer – når de med tiden aflægger deres forældres kultur, mister de nemt troen, hvis deres trosliv primært har udfoldet sig i deres forældres kulturelle sammenhænge"* (Nykøbing Falster). I den forbindelse fremfører Holbæk ønsket om, at væsentlige meddelelser fra såvel sogn som bispekontor oversættes til de af menighedens medlemmer, der har et andet modersmål.

Diverse forslag:

- *Få kirken tilføj et til kommunens og sygehusets lister over trossamfund og føj informationer om sognet på opslagstavlen på flere sprog (Sønderborg)*

- *Understøt fællesskabet i menigheden ved fx at integrere fremmedsprog til de forskellige etniske grupper i messen gennem at dele foregår på forskellige sprog (fx salmer og skriftlæsninger)(Nyborg)*
- *Brug' gruppe e-mails' i sognet til hurtig udsendelse af lokale nyheder (man kan udpege flere tosprogede blandt fremmedsprogede sproggrupper i menigheden, der sørger for at viderefordre nyheder og information) (Helsingør)*
- *Hvad med en brochure for fremmedsprogede, der går til dansk messe, med henvisninger til den danske tekst, så de kan følge med i messen? (Nørrebro)*
- *Ring til inaktive medlemmer og tag på besøg hos dem! (Nørrebro)*
- *En månedlig "kirkekafe", hvor sognepræsten besvarer spørgsmål (Aarhus).*

Gruppe 2

- *Dækker bispeddømmets medier fyldestgørende dit behov for viden om hvad der rører sig i såvel den lokale som den internationale Kirke?*
- *Hvilke kommunikationstiltag mener du bispeddømmet bør styrke i de kommende år og hvilke eksisterende tiltag (hvis nogle) mener du kan og bør nedprioriteres?*
- *Informationstjenesten er i færd med at styrke Kirkens tilstedeværelse på internettet med det formål at få et elektronisk katolsk univers, hvor man i højere grad end tidligere får et samlet overblik over Kirken, dens lære, dens institutioner, aktiviteterne i bispeddømmet m.m. Har du forslag til emner, som bispeddømmets hjemmesider ikke eller kun i ringe grad berører, men som du mener, bør prioriteres højere?*

Besvarelsene falder i to hovedgrupper vedrørende Katolsk Orientering og bispeddømmets hjemmeside(r). Informationstjenesten berøres dog kun indirekte ved at flere tilkendegiver vigtigheden af altid at have adgang til aktuelle og opdaterede informationer.

Menighederne er mere konkrete i deres besvarelse, når talen falder på Katolsk Orientering. Måske skyldes det, at det nok er *"det kommunikationsmiddel, som flest forskellige personer har i fællesskab"* (Hørsholm). Kun én finder KO decideret overflødig (Nørrebro), mens de andre besvarelser, som forholder sig til KO, generelt er tilfredse med avisen og mener at den er blevet bedre på det sidste. Nogle efterlyser dog mere debatstof, enkelte finder det højtravende mens andre efterlyser stillingtagen til tidens aktuelle spørgsmål. Endelig efterlyser nogle mere åndeligt stof, mens andre ønsker mere stof om såvel lokale som internationale begivenheder.

Udtalelser som *"Rigtigt mange føler, at der ikke informeres objektivt i KO, men at der vælges ud, så det positive får for megen og utroværdig plads"* (Birkerød) og *"KO er ikke troværdigt og kritisk. Der indbydes ikke til debat, der præsenteres ikke divergerende synspunkter"* (Nørrebro) viser, at nogle menigheder måske har nogle forventninger til KO, som ikke i øjeblikket er indeholdt

i de redaktionelle retningslinjer for avisen. I forlængelse heraf bør det tilføjes, at begge menigheder svarer, at avisen er blevet bedre på det seneste.

Selv om udgivelsen af KO er en stor udgiftspost for bispedømmet, er der stort set opbakning hele vejen rundt til at bevare den trykte avis. Den opfylder et vigtigt behov hos mange – ikke kun hos ældre medlemmer – og er samtidig bispedømmets officielle ansigt udad til og alene derfor må man ikke spare den væk af økonomiske grunde.

De fleste menigheder er godt tilfredse med kirkens officielle hjemmeside, som man synes rummer mange nyttige informationer. I den forbindelse efterspørger flere hurtigere og bedre opdatering på nettet, flere oplysninger fra DUK samt henvisninger til andre danske katolske netsteder (fx Ord på vejen, DUK, VEOK). I den forbindelse nævnes Katpod af flere som et nærvarende og aktuelt netmedie.

Diverse forslag:

- *Det vil være en lettelse for sognene, hvis informationer (om fx messetider) ikke skal sendes til bispkontoret til hvert enkelt medie, men at det kan koordineres, så dobbeltarbejde kan undgås (Grenå)*
- *Tydliggør på katolsk.dk, hvordan søgende kommer i kontakt med præsten i deres område (Hillerød)*
- *Lav standardopsætning på katolsk.dk, som gør det muligt hurtigt at lægge informationer om fx arrangementer ind (Tønder) [KO har netop udarbejdet en webskabelon for indrapportering af sogneoplysninger; denne kunne danne grundlag for videreudvikling for at opfylde dette ønske]*
- *Hav en invitation til fremmedsprogede grupper på forsiden af katolsk.dk med kursustilbud om danskundervisning og hjemmebesøg i danske hjem (Hørsholm)*
- *Opret et online forum (Randers), et online spørgepanel (Nyborg) eller et forum for præster (Aalborg)*
- *De største etniske sproggrupper bør tilgodeses bedre på katolsk.dk (Næstved)*
- *Find inspiration hos katolsk.no mht. katekismus og undervisning (Slagelse) og helgenleksikon og bevægelser (Aalborg) [Katekismus og helgenleksikon bliver snart tilgængelige på katolsk.dk].*

Gruppe 3

- *Den seneste tids 'mediekrise' aktualiserer behovet for en proaktiv kirkelig mediepolitik. Det rejser spørgsmål som: Hvordan ønsker vi at Kirken skal fremstå i medierne og i offentligheden? Hvilke temaer ('historier') og især værdier er vigtige at blive identificeret med? Og hvordan gør vi Kirkens lære mere relevant i politiske såvel som etiske, sociale og kulturelle sammenhænge?*

Besvarelsene af den tredje gruppe af spørgsmål viser, at det ligger folk meget på sinde hvordan Kirken fremstår i offentligheden. Der er udbredt enighed om, at Kirken ovenpå 'mediekrisen' skal være mere synlig i medierne, ikke kun gennem gode historier men også, at den blander sig mere i aktuelle samfundsdebatter. *"Det stiller store krav til mediepolitikken og de er slet ikke indfriet"* mener en enkelt menighed, mens andre peger på, at vi hver især selv har et ansvar for *"at være godt klædt på, når vi taler med ikke-katolikker om etiske, sociale og kulturelle emner"*.

Hvordan dette så skal gøres, er der mange bud på. Her skal opsummeres de vigtigste:

Der skal fokuseres på de gode og personlige historier, som blandt andet de unge kan identificere sig med – og kirken skal deltage mere i den offentlige debat, også dets medlemmer gennem fx læserbreve og ikke kun i Kristeligt Dagblad. Organisationer som Caritas bør også bringes på banen. Samtidig skal bispeddømmets eksterne kommunikation være tidssvarende og optaget af spørgsmål, som er relevante for folk og som de kan identificere sig med.

Kirken skal fremstå i medierne som en moder med omsorg og kærlighed – den må være imødekommende over for alle og ikke støde nogle væk (fx fraskilte og homoseksuelle). Den skal fremstå som en troværdig, medmenneskelig organisation, som man kan være tryk ved. *"Kirkens store diversitet og universalitet må komme til udtryk i pluralistisk udtryksformer, levende diskussioner og reformvillighed"* (Lyngby).

Den overvejende del af besvarelsene er generelt tilfredse med bispeddømmets information – på nær Svendborg: *"Der mangler liv og glød. Vi synes vi ved alt for lidt om bispeddømmets arbejde"*. Når det gælder den eksterne kommunikation skal Kirken ud af sin forsvarsposition (Esbjerg) og dens informationspolitik skal være aktiv og offensiv (Vesterbro). En enkelt besvarelse finder, at informationen fra bispeddømmet ikke er fyldestgørende, men er forenklet og defensiv, der bliver taget for få beslutninger og alt for langsommeligt. *"Der mangler en debat i kirken; den lægges alt for ofte død med argumenter, som ingen forstår"* (Nørrebro)

I forlængelse af misbrugssagerne efterlyser Esbjerg en tilkendegivelse fra Kirkens ledelse af, at der har været for dårlig information og dialog i forhold til skandalerne, og at der er gjort for lidt ud af at orientere om, hvad der er 'kommet ud af det' – både internt i kirken og eksternt (mest for at vise, at *"det meste var en storm i et glas vand"*). I den forbindelse er der hug til biskoppen, nemlig at han tænker sig om inden han udtaler sig (Slagelse); at han taler udenom og svarer slet ikke på kernen i kritikken (Nørrebro), der også mener, at biskoppen skal være mere åben og ordentlig, så der ikke dannes mistillid; *"Han skal stå ved sine fejl"*.

Endelig ønsker flere at styrke samarbejdet med Katolsk Medie Forum, og at man i de respektive sogneblade finder navnene på de lokale repræsentanter. Nogle efterlyser støtte til katolsk radio og tv, andre at ordenssøstre får en større synlighed i medierne, mens nogle mener, at Den katolske Kirkes vigtigste ansigt udadtil er de katolske skoler.

Diverse forslag:

- *Afhold mediekurser for præster, kirkelige medarbejdere og dem, som får henvendelser fra medierne, måske kombineret med et kursus i ledelse og motivation (Hillerød)*
- *Nedsæt en gruppe af mennesker, som interesserer sig for kirken i medierne til at drøfte en proaktiv kirkelig mediepolitik – inviter gerne også repræsentanter fra menigheder, DUK, præster og ordener, fremmedsprogede mm. (Hørsholm og Odense). Vis hvad strategien og målene er for Kirken (Birkerød) også på det økumeniske område*
- *Et kirkeblad eller fælles medieforum for menigheder på nettet, hvor forskellige idéer og tiltag i menigheder bliver omtalt (Helsingør)*
- *Øg kendskabet til Katolsk Medie Forum ved at afholde info-dag i menigheden med en lille udstilling og adgang via nettet (Birkerød)*
- *Let sogneadministrationen via internet med adgang til blanketter fx "Enkel kontakt til præster og MR via hjemmesiden" (Birkerød)*
- *Der mangler en afrunding på hele misbrugsskandalen (Nørrebro)*
- *SMS-tjeneste af dagens læsning, kirken på Facebook, sjælesorg på chat (Nørrebro)*
- *Ønske om at lære biskoppen bedre at kende og at han kommer mere ud i menighederne*
- *Forslag om både en intern og en ekstern kommunikationschef/medarbejder på bispekontoret, da der mangler en, som kan kontaktes/være deltagende i stort og småt i menighedslivet (Esbjerg.)*

Emne 4: Økonomi

De fleste sogne har taget Pastoralrådets opfordring om at prioritere drøftelsen om økonomi lavest, og således fylder besvarelsene på dette område generelt mindst af de fire emner.

Første sæt af spørgsmål handlede om sognets egen økonomi og det indtægtsgrundlag som kirkeskatten udgør, og denne blok har tiltrukket langt den største interesse. Helt samstemmende erklærer sognene at tilslutningen til kirkeskatten er alt for ringe, og at man vil tage initiativ til at gøre noget ved det lokalt. Der er en udbredt forventning om at etniske grupper generelt har en dårligere tilslutning til kirkeskatteordningen end Danske. Et andet gennemgående træk er svaret på *hvornår et sogn kan siges at have en tilfredsstillende økonomi*. Der lægges stor vægt på at udgifter og indtægter balancerer, og på at der skal være mulighed for opsparing til vedligeholdelse.

Andet sæt spørgsmål handler om bispedømmets prioriteringer og effekten heraf i sognene. Et gennemgående træk i svarene er at man ikke synes man har tilstrækkelig indsigt i bispedømmets virke, til at kunne vurdere nødvendigheden, men at der generelt allerede bliver sparet. Alligevel har flere en forventning om at administrationsudgifterne må kunne reduceres kendeligt. På spørgsmålet om hvorvidt Kirkens trængte økonomi påvirker virkelysten i sognet, mener et stort flertal at der ville blive lavet mere, hvis der var flere penge at rutte med.

Tredje spørgesæt handler om bispedømmets bygninger. Kun få svarer direkte, og mange tilkendegiver at spørgsmålene er for komplekse til Sogneundersøgelsen. Af de som svarer, lader der til at være enighed om at man skal sondre mellem bygninger der skal anvendes at katolikkerne og rene investeringer. Førstnævnte ønsker man står til rådighed i rimeligt omfang, medens sidstnævnte skal administreres på de mest profitable markedsvilkår. Hovedparten ser det ikke som et mål eller særlig fordel at kirkens midler er bundet er i fast ejendom.

Gruppe 1

- *Hvornår kan sognet siges at have en tilfredsstillende økonomi?*
- *Har kirkeskattebidraget i sognet et passende omfang, og hvad skulle der til for at det kan udvikle sig yderligere – enten i sognet eller centralt fra bispedømmet?*
- *Kan sognet forbedre sit resultat på andre måder? Hvem har ansvaret?*

En meget stor del af besvarelsene handler om årsager til den lave tilslutning til kirkeskatten og forslag til at forbedre den. Flere angiver at man på baggrund af drøftelsen om Økonomi i Sogneundersøgelse 2011 vil iværksætte tiltag for at få flere til at betale.

Som årsag til den ringe tilslutning opgives samstemmende at der mangler information om hvordan pengene bruges lokalt og centralt. Ligeledes peges der på at Kirken opleves som rig og at det forventes at Kirken på anden vis kan dække sine udgifter. En del synes det et pinligt at Danmark ikke kan klare sig selv økonomisk.

Ansvar for sognenes økonomi placeres oftest hos menighedsrådene, sjældnere omtales det som et fælles ansvar der omfatter alle. Der er således en klar forventning om at MR har kompetence og virkemidler til at påvirke den. Ingen nævner i den forbindelse direkte andre parter, fx sognepræst eller biskop.

Der er ikke enighed om, hvorvidt centrale eller decentrale tiltag vil have den største effekt. Det nævnes dog at der er noget ubehageligt i at skulle rykke sine kirkefrænder.

Af de forskellige forslag til at øge kirkeskatteindtægterne skal nævnes:

- *Oplysningsmøder i sognene om emnet, ikke mindst om den ringe tilslutning*
- *Udskrivningsprocent sættes ned til 1 %, der således bedre matcher Folkekirkeskatten når fradrag indregnes*
- *Bedre information om hvordan man opnår fradragsmulighederne*
- *Løbende information fra administrationen om den aktuelle situation, fx via et online indeks der opdateres kvartalsvis*
- *Øremærkede indsamlinger, der forventes at give mere end generelle bidrag, jf. en model fra Norge*
- *Fysisk materiale i kirken der gør det let at tilmelde sig – fx postkort med porto betalt.*

Flere peger på tiltag overfor de ikke-dansktalende grupper:

- *Øget fokus på at få registreret tilflyttere*
- *Mange udlændinge ved ikke at man kan framelde Kirkeskat – det er som regel umuligt at framelde sig en skat*
- *Tilgængelig information på modersmål eller 2. sprog.*

Gruppe 2

- *Hvordan kan bispedømmet prioritere sine udgifter mere hensigtsmæssigt? Er der poster som overraskende er store eller små?*
- *Hvilke aktiviteter/udgifter ville bedst kunne reduceres så det mærkes mindst muligt i sognet?*
- *Hvilke andre indtægtskilder kunne Den katolske Kirke afsøge?*
- *Påvirker det initiativlysten at økonomien i sognet og bispedømmet er som den er? Ville en bedre økonomi give anledning til flere eller bedre aktiviteter?*

Der er enighed om at der ikke er oplagte aktiviteter der kan fjernes i sognene, og at økonomien er presset. En del sogn har aktuelle eller forudser fremtidige udfordringer med vedligeholdelse eller til investeringer i ellers rentable omlægninger af driften.

Der er en vis fremmedgjorthed i forhold til bispedømmets aktiviteter, men en opfattelse af at der er sparet. *"Der er jo allerede gjort meget for at reducere bispedømmets udgifter"* (Odense).

Sparemuligheder: Tre aktiviteter nævnes dog flere gange som sparemuligheder. Den ene er administrationen (på 5,4 mio. kr. i 2009) når det sættes i forhold til 39.000 katolikker, hvoraf langt fra alle er aktive og til præstelønninger der andrager 10 mio. kr. samme år.

Det andet er Katolsk Orientering hvor nogle antyder en manglende sammenhæng mellem omkostninger og kvalitet. Mere generelt er et forslag om at optimere udgivelserne og evt. at indføre en form for betaling.

Den tredje er udgifterne til fremmedsprogede præster, hvor der peges på integration af menighederne som alternativ.

Opprioritering: Det udtrykkes et ønske om øget omsorg for præsterne, som man gerne vil stille et bedre otium og tidligere tilbagetrækning i udsigt. Man ønsker sig også midler til pilgrimsrejser eller professionelle foredragsholdere, ligesom man gerne ville have bedre rammer for børnekatekese, uden at det er klart hvad den skal bruges til. *"Selvfølgelig påvirker det initiativlysten at økonomien skraber bunden"* (Roskilde). Andre gør opmærksom på at sognenes kapacitetsgrænse udgøres af antallet af aktive, ikke de økonomiske rammer.

Der er enighed om at kirkeskat over kildeskatten er en ideel måde, og bispedømmet opfordres til fortsat fokus herpå.

Det foreslås at afsøge kirkens kompetencer for en potentiel virksomhed, fx af foredrag eller retræter.

Gruppe 3

- *Udover kirkebygningerne ejer og vedligeholder bispedømmet en del fast ejendom, som bliver brugt til mange forskellige formål. Bl.a. til udlejning udenfor Kirken.*
- *Bør bispedømmet nedbringe sin opsparing i fast ejendom for at dække underskud og nye initiativer?*
- *Hvilke investeringer kunne Kirken evt. foretage som var bedre end fast ejendom?*
- *Bør Kirkens bygninger primært være investeringsobjekter eller faciliteter for Kirkens medlemmer? Eller skal de to formål holdes adskilt?*

Spørgsmålene i 3 blok er generelt blevet betragtet om uvedkomne, og der henvises oftest til ØR eller andre "professionelle rådgivere".

En samlende holdning er at Kirkens bygninger skal være til rådighed for katolikkerne. Om Kirken skal se bygninger som investeringsobjekter deler sognene, men i de sogne hvor man kan acceptere det påpeges det at spekulative investeringer i fast ejendom skal ske adskilt fra Kirkens drift.

Der er en generelt accept af at bygninger kan frasælges for at dække det aktuelle underskud, samt at det ikke er mål i sig selv at Kirken har en stor del af sin formue i netop fast ejendom.

Et enkelt sogn giver et bud på andre typer af investeringer "*Vi bør investere mere i IT for fremtiden, end mursten for fortiden*" (Nørrebro).

2. Del

Tabelværk for den kvantitative del af undersøgelsen

I det følgende præsenteres et ekstrakt af den kvantitative del af Sogneundersøgelse 2011.

De femten spørgsmål der udgør den kvantitative del er nummereret S1 – S15 og knytter sig til de fire emner på følgende vis:

Livet i menigheden og bispedømmet	S1 Hvilke større sproglige grupper rummer sognet
	S2 Hvilke katolske organisationer er repræsenteret i sognet
	S3 Hvilke andre organisationer har sognet et fast lokalt samarbejde med
	S4 Hvilke større sociale netværk findes i sognet
	S5 Ud af de katolikker i sognet som jævnligt går til messe, hvor stor en del er aktive i menighedslivet
	S6 Hvilke kommunikationsformer anvendes i sognet
Gudstjenestelivet og katekese	S7 Hvilke regelmæssige former for messer findes der i sognet?
	S8 Hvor mange besøgende har messerne på baggrund af sprog
	S9 Hvem i sognet står primært for undervisningen af
	S10 Hvem deltager ellers i undervisningen
Information og kommunikation	S11 Bispedømmet overvejer at afholde gratis kurser i sognene fx på hverdagsaftener. Hvor stor deltagelse tror du
	S12 Hvis jeres sogn skal mangfoldiggøre information om arrangementer, jubilæer, oplysninger om sognet og lign
	S13 Hvor ofte bliver følgende hjemmesider drøftet på et menighedsrådsmøde?
	S14 Når denne eller disse sider bliver omtalt, hvad er så baggrunden herfor?
	S15 Hvor tit har jeres sogn officiel kommunikation med følgende aktører?

Der er som nævnt tidligere 40 sogne som indgår i undersøgelsen. Heraf er det ikke alle der har svaret på alle spørgsmål. Hvor det er relevant opgøres dette tal med teksten "<intet svar>".

S1: Hvilke større sproglige grupper rummer sognet?

15 af de 40 sogne har mindst én etnisk gruppe der fungerer uafhængigt af den danske. Esbjerg topper listen med polsk, engelsk, kaldæisk, vietnamesisk og filippinsk menighed. Kun 2 har slet ingen etniske grupper – Hillerød og Frederiksberg. Katolikker af udenlandsk oprindelse udgør således en absolut væsentlig del af Kirken i Danmark.

Hvilke større sproglige grupper rummer sognet

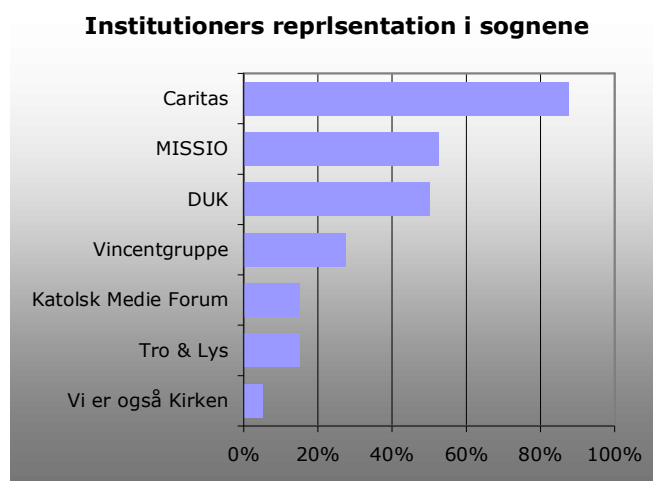
	<intet svar>	Gruppen udgør for det meste en selvstændig menighed	Gruppen findes og deler typisk messer og aktiviteter med dansktalene	Der er få eller ingen i sognet
Polsk	4	7	22	7
Engelsk	8	5	10	17
Tysk	9	2	5	24
Vietnamesisk	4	2	20	14
Italiensk	10	1	6	23
Fransk	10	1	5	24
Spansk	10	2	8	20
Kaldæisk	12	5	5	18
Filippinsk	9	3	13	15
Tamilsk	8	1	14	17

De polske og kaldæiske grupper har den stærkeste individuelle identitet – forstået som de grupper med fleste menigheder der fungerer uafhængigt i sogn. Ligeledes har de engelsktalende menigheder selvstændige messer, hvilket kan være overraskende, fordi deltagerne primært har sproget tilfælles og ikke kultur/oprindelse.

I spørgsmål 8 har sognene angivet hvor besøgte messerne er fordelt på sprog, og heraf fremgår det at medens de danske messer besøges af 3500, kommer der ca. 1600 til de polske messer, og ca. 1420 til de engelske og vietnamesiske.

S2: Hvilke katolske organisationer er repræsenteret i sognet

Caritas som sag eller organisation er langt den stærkeste institution, hvad angår repræsentation. Den kirkelige "opposition" er meget lille eller meget dårligt organiseret i VEOK. Der var mulighed for at sognene selv kunne angive andre grupper, men ingen har benyttet den lejlighed, til fx at angive grupper som SAKS og Danmarks Katolske Kvindeforening.

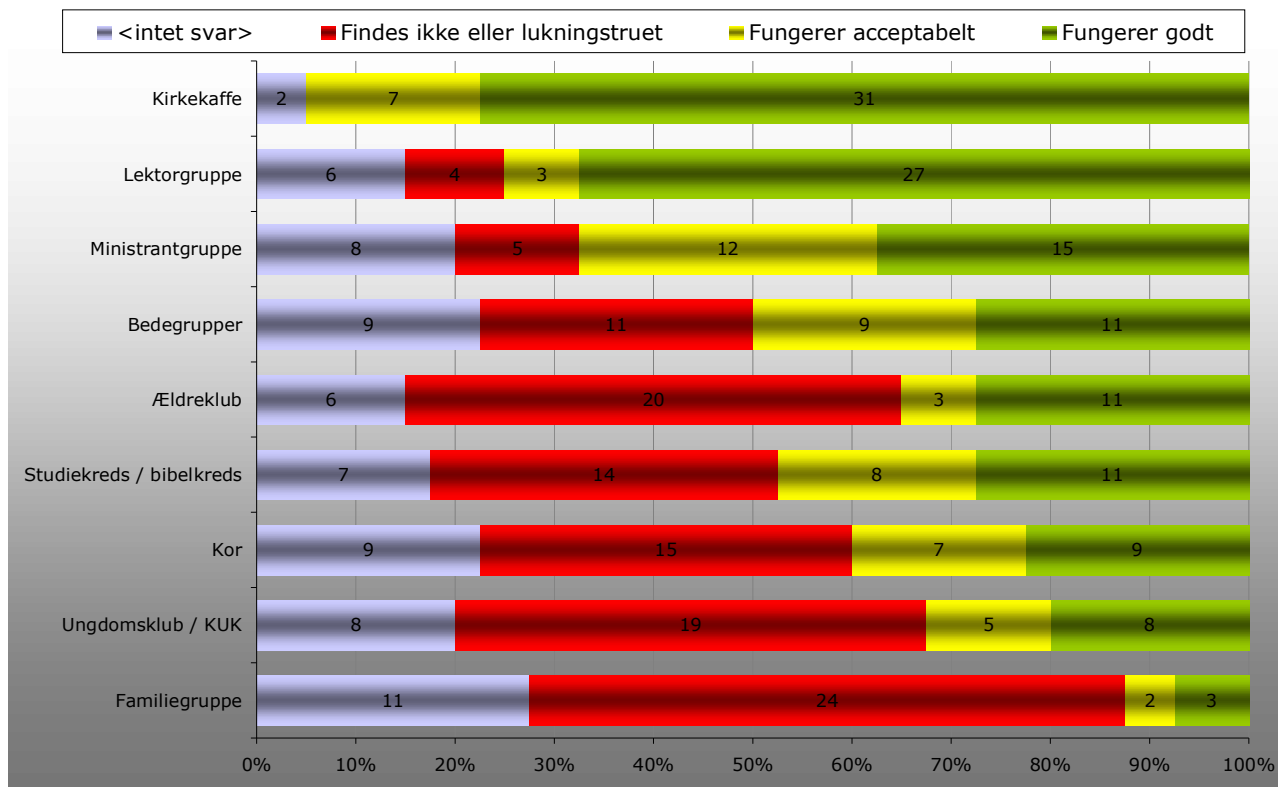
S3: Hvilke andre organisationer har sognet et fast lokalt samarbejde med

7 sogne angiver et fast samarbejde med institutioner udenfor kirken, typisk med Folkekirken og hjælpeorganisationer som Folkekirkens Nødhjælp og Frelsens Hær.

S4: Hvilke større sociale netværk findes i sognet

Kirkekaffe er en fast del af den katolske praksis i Danmark, og næsten ligeså stærkt står menighedens deltagelse i messen som Lektorer. Værst ser det ud med "familiegrupper", hvor kun hvert 8. sogn finder at grupperne fungerer mindst acceptabelt.

Som andre angives typisk forskellige etniske og musikalske grupper; 2 sogne har en sy- og strikkeklub. I vejle er der etableret en besøgsgruppe der månedligt besøger sognets syge om gamle som ikke selv kan komme i kirke.

S4 - Netværk: Tallene på bjælken angiver antal sogn med det pågældende svar

S5: Ud af de katolikker i sognet som jævnligt går til messe, hvor stor en del er aktive i menighedslivet

Besvarelsene fordeler sig således

Få	15	38%
Ganske mange	18	45%
De fleste	2	5%
Næsten alle	1	3%

hvor det var ønskeligt om "Ganske mange" havde været opdelt i flere svarmuligheder, da det er svært at forstå hvad det dækker over.

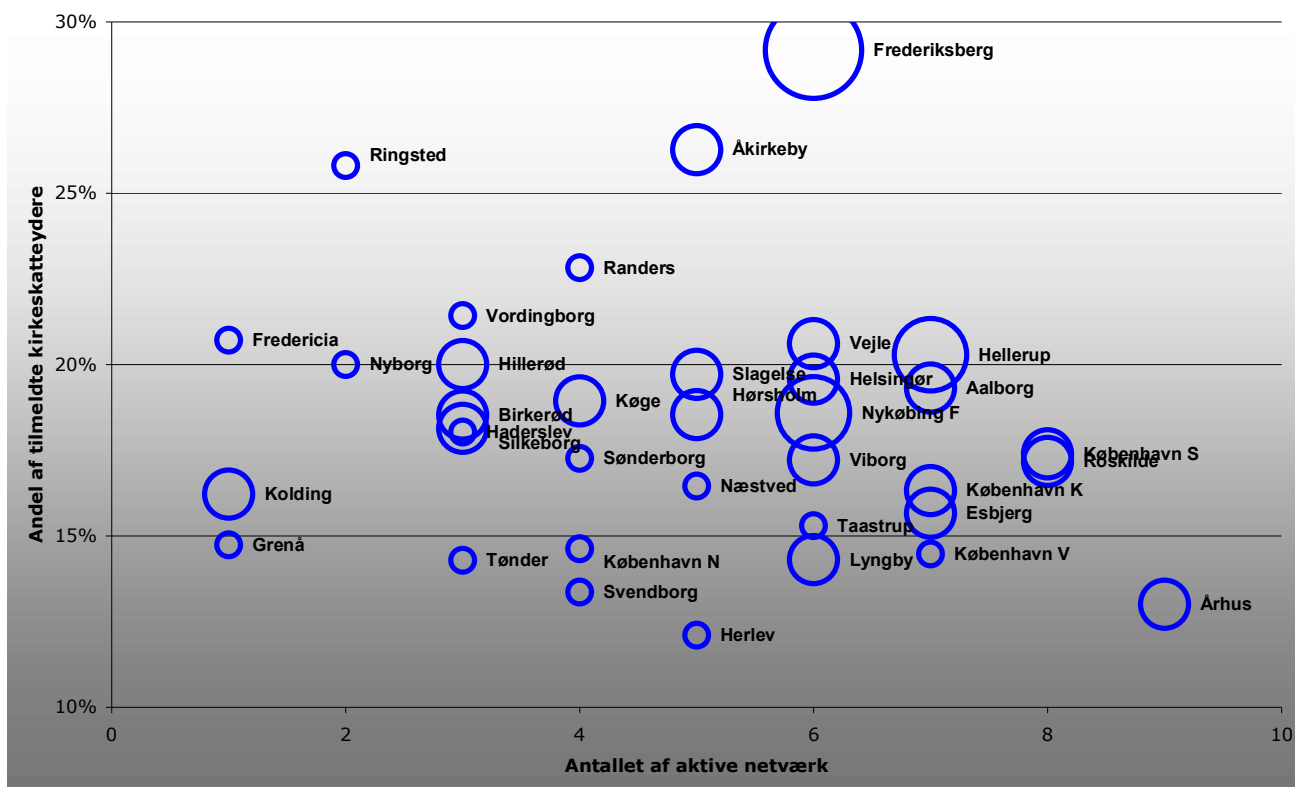
Netværk, aktiviteter og kirkeskat

For at give et mere nuanceret billede af aktivitetsniveauets er der på diagrammet nedenfor vist antallet af netværk fra fungerer *acceptabelt* eller *godt* på den vandrette akse (fra S4) og andelen af sognebørn der er tilmeldt kirkeskatteordningen i 2009 på den lodrette akse

[Kilde: Bispekontoret], mens boblens størrelse viser hvor mange af de katolikker i sognet som jævnligt går til messe der er aktive i menighedslivet (S5); jo større boble des flere aktive.

Der er ingen tydelig sammenhæng mellem de tre variable. Sogne med få aktive (små cirkler) har således næsten ligeså mange velfungerende netværk som de med mange (store cirkler). Tilsvarende spiller de økonomiske rammer som kirkeskatten giver, en meget lille rolle. De mest markante sogne er Frederiksberg, der nyder en meget stor opbakning fra sognebørnene, og Århus der formår at holde mange aktive netværk med en meget lav skatteyderandel.

Et middelsogn har 4,5 aktive netværk, et sted mellem få og ganske mange aktive og en kirkeskatteandel på 18 %.

S6: Hvilke kommunikationsformer anvendes i sognet

Hvilke kommunikationsformer anvendes i sognet	<intet svar>	Anvendes				Den primære kommunikationskanal
		ikke	sjældent	lejlighedsvis	meget	
Opslag i kirke / kirker	2	0	0	4	25	9
Meddelelser efter messer	2	0	0	2	18	18
Kirkens webside	6	4	3	5	16	6
Lokale websider	12	19	2	1	6	0
Online diskussionsfora	12	23	2	2	1	0
Telefonmøder	13	23	2	1	1	0
Facebook gruppe	13	20	2	2	2	1
Twitter	13	27	0	0	0	0
Annoncering i K.O.	6	4	4	10	12	4
Sogneblad (trykt)	4	5	0	2	14	15
Sogneblad (online)	10	12	2	1	10	5
Annoncering i lokale trykte medier	9	15	4	5	7	0
Online chat (Facebook eller andet)	13	23	3	0	1	0
SMS kæder	10	18	2	5	5	0
Email	6	5	0	10	16	3

Der er en ret svag online kultur i sognene med email som den eneste undtagelse. Moderne sociale medier er næsten fraværende, og selv om kirkens hjemmeside anvendes *meget* eller som *primær* kanal, viser en hurtig rund-klikning at Web 2.0's interaktive teknologi at være i anvendelse. Der er således primært tale om en elektronisk opslagstavle.

Når der skal kommunikeres indenfor sognet sker det langt overvejende i selve kirkerummet, eller gennem direkte tilknyttede medier som hjemmesiden og sognebladet, og i mindre grad gennem offentlig tilgængelige kanaler.

S7: Hvilke regelmæssige former for messer findes der i sognet?

I Nyborg og Ringsted er søndagsmesserne henlagt til lørdag og udgør således et alternativ for regionens katolikker. De to sidste sogne der tilsyneladende ikke har Søndagshøjmesse beror på manglende besvarelser. 12 sogne angiver som *andre messetyper* at de har hverdagsmesser.

	Findes	Findes ikke
Søndagshøjmesse	36	4
Lørdagsmesse	20	20
Morgenandagt	13	27
Familiemesse	18	22
Børnemesse	5	35
Ungdomsmesse	5	35
Musikmesse	2	38

Særlige messer for børn og unge prioriteres mindre højt i landets sogne.

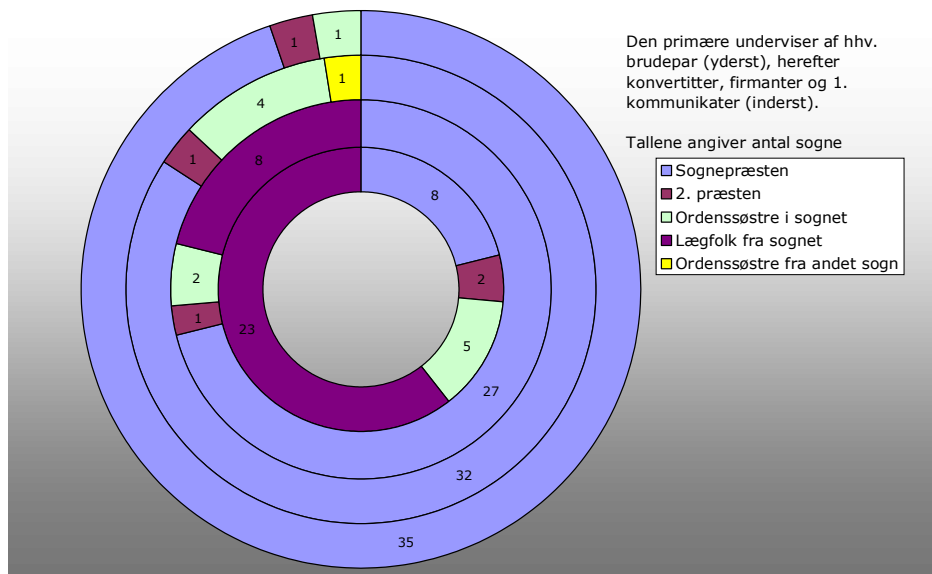
S8: Hvor mange besøgende har messerne på baggrund af sprog

Der afholdes messer på en lang række sprog i bispedømmet, bl.a. dansk, polsk, engelsk, tysk, fransk, spansk, vietnamesisk, kaldæisk, italiensk, ukrainsk, litauisk, tamilsk, ugandisk og kroatisk.

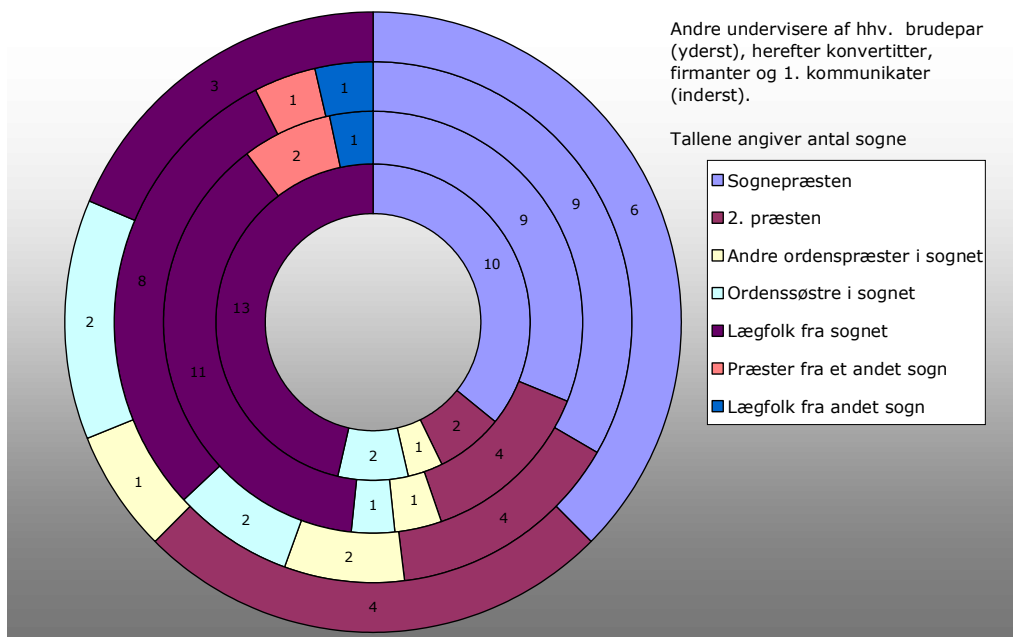
Af de 30 sogne som har svaret på dette spørgsmål, har 9 udelukkende danske messer, 9 mindst 50 % kirkegængerne til danske messer og 12 hvor danske messer trækker mindre end 50 % af kirkegængerne. De udenlandske messer fremstår nogenlunde ligeså godt besøgt som de på dansk..

S9-10: Katekese

S9: Hvem i sognet står primært for undervisningen af S10: Hvem deltager ellers i undervisningen

Som det fremgår af figuren ovenfor forestår sognepræsterne en meget stor del af katekesen fsva. brudepar og konvertitter (det blå område), mens lægfolk tager en større del af firmander og især 1. kommunikanter (det grønne område). Ser man på hvem der ellers deltager er lidt flere grupper aktive.

Det er forfatterens indtryk at ordenssamfundene hvor de findes støtter katekesen i sognet, men denne hypotese kan ikke afprøves i sogneundersøgelsen.

S11: Bispedømmet overvejer at afholde gratis kurser i sognene fx på hverdagsaftener. Hvor stor deltagelse tror du der ville være til et kursus i

	<intet svar>	Meget stor deltagelse	Stor deltagelse	Moderat deltagelse	Lille deltagelse	Meget lille deltagelse
Kirkemusik	4	1	1	10	12	12
Messens liturgi	3	1	3	12	14	7
Kirkeret	5	1	0	4	6	24

Med undtagelse af Køge sogn, der forventer *meget stor deltagelse* i alle tre tilbud, efterspørges denne mulighed ikke umiddelbart bredt – især ikke kirkeret.

S12: Hvis jeres sogn skal mangfoldiggøre information om arrangementer, jubilæer, oplysninger om sognet og lignende, hvor gør den det så?

Sognets eget sogneblad	29
Sognets hjemmeside	27
Katolsk Orientering (papirudgave)	30
www.katolskoriering.dk	6
www.katolsk.dk	9
www.catholica.dk	0
www.katpod.dk	0
Andre af bispeddømmets hjemmesider (f.eks. DUK, missio)	2
Andre bispeddømmers hjemmesider	0
Vatikanets hjemmeside, www.vatican.va	0
Dit sogns hjemmeside	0
Udenlandske katolske tidsskrifter (f.eks. Signum, The Tablet)	0
Alternative katolske, ikke-officielle hjemmesider (f.eks. katolik.dk, veok.dk eller katolsk.eftertanke.dk)	2
Ikke-katolske medier (f.eks. Kristeligt Dagblad)	6
Wikipedia	0
Lokalaviser	7

Trykte katolske medier og sognets hjemmeside er klart dominerende, mens medier der rækker ud over katolske kredse anvendes i mere beskedent omfang.

S13-S14: Hvor ofte bliver følgende hjemmesider drøftet på et menighedsrådsmøde?

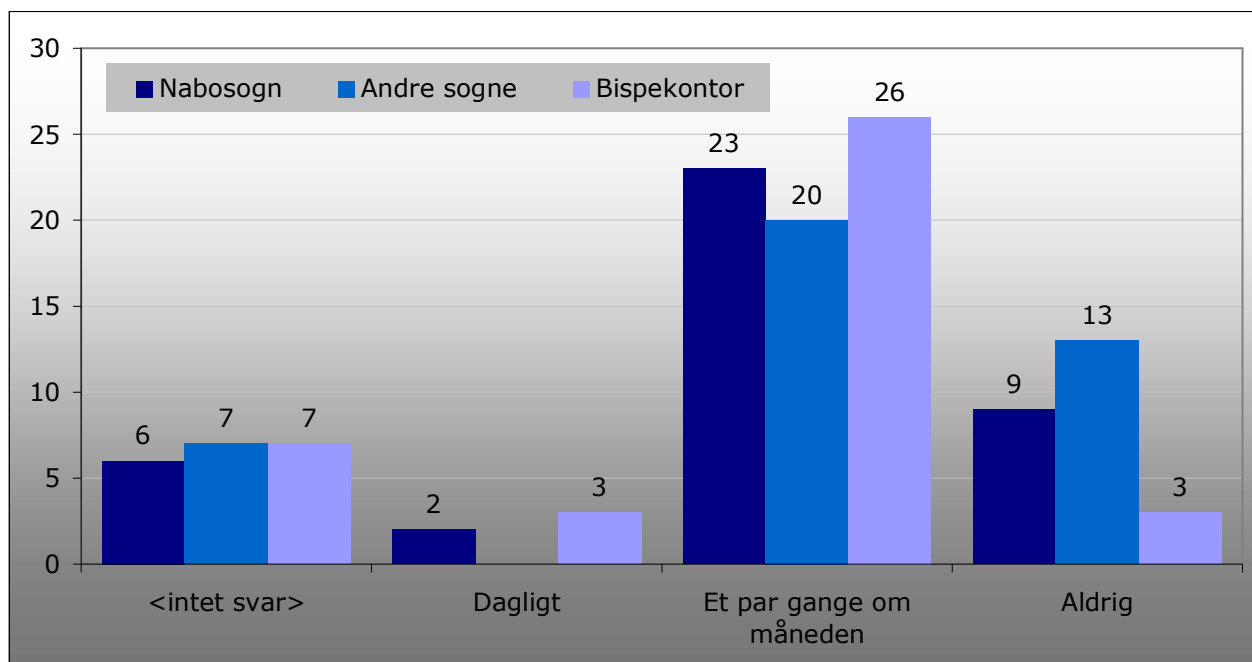
	<intet svar>	På hvert møde	Af og til	Sjældent	Aldrig
Bispeddømmets officielle hjemmeside, katolsk.dk	2	0	8	10	20
Katolsk Orientering, katolskoriering.dk	3	0	6	10	21
Pastoral-Centret, pastoral.dk	3	0	4	11	22
Liturgikommissionen, katolsk.dk/2844	2	0	0	7	31
Sankt Andreas Bibliotek, sanktandreasbibliotek.dk	3	0	1	7	29
Danmarks Unge Katolikker, duk.dk	3	1	7	8	21

Af andre medier henvises til www.katpod, www.catholica.dk, www.caritas, www.missio.dk, www.vatican.va, www.zenit.org og forskellige Folkekirkesider - samt de sædvanlige: Wikipedia, Facebook, Google

DUK's hjemmeside er tilsyneladende mere i menighedsrådenes bevidsthed end andre katolske, mens liturgikommissionen og SAB omtales mindst. 15 sogn angiver at de *aldrig* omtaler nogen hjemmesider. Der blev også spurgt til årsagen til at omtale siden (S14)

For at holde os opdaterede om de seneste nyheder om Den katolske Kirke	19
For at få større viden om Kirkens lære	14
For at finde frem til den person, den præst eller det sogn, jeg vil i kontakt med	13
For at finde materiale/viden om kirkelige, pastorale eller liturgiske forhold	18
Få kendskab til kirkelige arrangementer	13
For at følge med/deltage i debatten	12
For at søge efter/låne bøger fra biblioteket	2
Andet formål, angiv venligst hvilken:	0

S15: Hvor tit har jeres sogn officiel kommunikation med følgende aktører?

Det er almindelig praksis at være i kontakt med andre sogne eller bispekontoret *et par gange om måneden*. Omkring en tredjedel svarer, at de ikke har kontakt til andre sogne overhovedet, men udelukkende til bispedømmet.

3. Del: Anbefalinger

Anbefalinger til andre organer end Pastoralrådet

De indkomne svar på Sogneundersøgelsen 2011 spænder meget bredt, og indeholder vigtige budskaber til alle dele af Kirken og dens institutioner. Det er langt fra alle som Pastoralrådet har kompetence, endsiige kapacitet, til at følge op på.

Med bistand fra Bispekontoret er der for hvert af de fire emner udarbejdet en oversigt centrale citater fra den kvalitative del af undersøgelsen (Del 1) der henvender sig interessenter udenfor rådet. Af tabellen nedenfor fremgår hvilke grupper der er tale om, og hvordan det sikres at undersøgelsen værdifulde arbejde bliver formidlet til dem.

Biskoppen / Bispedømmet	Repræsenteret i Pastoralrådet
Generalvikar	Repræsenteret i Pastoralrådet
Præster	Formidles til Præsterådet af p. Allen Courteau
Ungdomspræst	Rapport tilsendes med følgebrev
Evangeliseringstjenesten	Rapport tilsendes med følgebrev
Bispekontoret	Repræsenteret i Pastoralrådet
Pastoralcenteret	Repræsenteret i Pastoralrådet
Katolsk Orientering	Repræsenteret i Pastoralrådet
Menighedsråd	Formidles af Pastoralrådsmedlemmet til udpegende sogn
Sognet	Formidles af Pastoralrådsmedlemmet til udpegende sogn
Frivillige	Formidles af Pastoralrådsmedlemmet til udpegende sogn
Familier	Formidles af Pastoralrådsmedlemmet til udpegende sogn

Ligeledes for hvert emne er det opsummeret hvilke tiltag der synes mest oplagte at gennemføre med udgangspunkt i undersøgelsen. Disse har, sammen med de forslag som forretningsudvalgets medlemmer er kommet med, dannet den *bruttoliste* som anbefalingsudvalget har trukket på.

I bilag 1 er tabellen gengivet, så læseren selv kan danne sig indtryk af de anbefalinger som anbefalingsudvalget ikke har prioriteret.

Anbefalinger til projekter i Pastoralrådet

Som nævnt i indledningen har Pastoralrådets forretningsudvalg udpeget et udvalg til at formulere de anbefalinger som Pastoralrådet opfordres til at gå videre med.

Sogdenes Dag

Flere sogne omtaler manglende uddannelse af fx kateketer, manglende indsigt i bispeddømmets økonomi, vigende evne til at tiltrække børn og unge o. lign. Samtidig er det åbenbart at der tages et meget stærkt udgangspunkt i eget sogn. Sognene udtrykker således ca. halvdelen er i kontakt med nabosogne "et par gange om måneden", men meget tyder på at der kun sjældent er et egentlig formaliseret samarbejde og vidensdeling. Der er brug for at skabe en større fællesskabsfølelse i bispeddømmet og give sognene mulighed for at hente inspiration uden for sognets grænser til at løse de opgaver der trænger sig på. I kraft af sin repræsentative sammensætning er Pastoralrådet ideelt til at opdage såvel påtrængende problemer, som de effektive løsninger der bliver udtænkt på dem.

Det foreslås derfor at Pastoralrådet arrangerer et årligt træf for menighedsrådsmedlemmer fra hele Danmark. Dagen skal gå med oplæg fra udvalgte sogne, hvor man har gode erfaringer fra tiltag og projekter, der kan deles med andre. Der bør ligeledes inviteres gæster "udefra" med relevans for aktuelle problemstillinger. Disse kunne findes gennem den Nordiske Bispekonferens arbejde, ordensfolkenes netværk, politiske partier, andre trossamfund el. lign. Dagen skal tillige rumme mulighed for at menighedsrådene kan knytte kontakter på tværs af sognegrænserne.

Der skal være budget til at betale gæstetalere fra ind- og udlandet, transport og forplejning. Finansieringen skal afklares, men kan fx ske i samarbejde mellem bispeddømme, sognenes egne budgetter og forskellige fonde. Deltagelse er naturligvis frivillig, og skal motiveres af et attraktivt program og god reklame.

Forslag til tidsramme

Sogdenes Dag foreslås afholdt første gang i efteråret 2011. Inden da skal budget, udvælgelse af lokalitet, program og booking af talere, markedsføring og invitation, samt evalueringskriterier fastlægges.

Succeskriterier

Målet med afholdelse af Sogdenes Dag er dels at udbrede gode ideer mellem sognene, dels at opbygge netværk mellem menighedsråd. En måde at undersøge dette på er at gennemføre en evaluering blandt deltagerne, hvor der spørges til om man vil igangsætte aktiviteter på baggrund af indlæg, om man har knyttet nye forbindelser, og om man forventer at deltage det kommende år.

Styrkelse af katekesen i bispedømmet

Sogneundersøgelsen viser gennemgående et stort og udtalt behov for styrkelse af katekesen – eller trosoplæringen – på stort set alle niveauer i sognene; blandt underviserne, børn & unge (og her efterspørges særligt undervisningsforløb efter firmelsesalderen), forældre, konvertitter og voksne katolikker – men også blandt præsterne.

Den manglende katolske dannelse giver sig udslag i, at mange føler sig usikre og splittede omkring deres katolske identitet og denne usikkerhed hænger nøje sammen med stor uvidenhed blandt katolikker om, hvad katolsk kristendom er, og med manglende refleksion over troen.

På henholdsvis sogne- og bispedømmeniveau betyder den manglende trosoplæring et svækket tilhørsforhold til den respektive menighed og en manglende sammenhængskraft i bispedømmet.

Mens der i sogneundersøgelsen angives en række forskellige symptomer som udtryk for et manglende – og vitalt – fællesskab i menigheden, er alle stort set enige om kuren: trosoplæring i videst forstand.

På begrænsede ressourcer i en række sogne resulterer i ingen eller kun begrænset trosoplæring, bør der i de kommende drøftelser i PR indgå overvejelser om, hvordan man kan udnytte/dele ressourcer på tværs af sognene – også for at kunne realisere større projekter end hidtil.

Sammenfattende må man konkludere, at katekesen i sognene og i bispedømmet ikke kan prioriteres højt nok. I forlængelse heraf skal tilføjes, at katekese fremover bør tænkes som en livslang proces modsat nu, hvor mange primært opfatter det som noget tilknyttet et eller flere sakramenter.

Forslag til tidsramme

En overordnet og sammenhængende plan for katekesen i bispedømmet ligger ikke i sogneundersøgelsens regi, idet en sådan nødvendigvis må udspringe på initiativ fra biskoppen, evt. med støtte af forskellige råd, institutioner og interessenter i bispedømmet.

Indtil en sådan overordnet plan måtte foreligge kommer sogneundersøgelsen med en række forslag, der vil kunne igangsættes og afsluttes inden for det nuværende pastoralråds samling, dvs. senest medio 2014.

Idékatalog

Bemærk: De nedenstående forslag til aktiviteter/tiltag bygger på besvarelserne i sogneundersøgelsen og er oplistet i en uprioriteret rækkefølge.

Generel trosoplæring

- Lav en liste over kateketer i sognet og beskriv hvad de kan
- Afhold regionale kurser, hvor fx kateketer, folk fra Pastoral-Centret m.fl. tager rundt og holder minikurser
- Hent inspiration fra menigheder, der har gode erfaringer med kateketiske forløb, fx søndagsskole for børn & voksne (Kolding, Randers), på opdagelse i troen (Taastrup) eller Credo (Vejle) – de deler gerne ud af deres erfaringer
- "Kirkekaffe med indhold" hvor sognepræsten holder katekese
- Udform fælles retningslinjer omkring katekesens indhold/regler/materiale
- Det kan være værd at overveje, at bispedømmet får skrevet en moderne katekismus for voksne til brug for både konvertitundervisning og til den almindelige katekese i menighederne. En sådan bør ikke være på mere end 50-60 sider.
- Medlemmer fra de etniske grupper i menigheden kan ved kirkekaffen fortælle om Kirken og troen i deres hjemlande
- Etablering af egentligt uddannelsesforløb for lægfolk
- Introduktion til den personlige bøn

Undervisning af børn & unge

- Samarbejd med DUK om udarbejdelsen af et kateketisk forløb for unge i alderen 15+
- Hvordan kan den nye ungdomskatekismus YouCat bruges aktivt i undervisningen?
- Brug børnemesserne i forbindelse med børnenes religionsundervisning til at undervise dem i messens indhold og kirkens indretning
- Er der en katolsk skole i sognet, kan undervisningen planlægges sammen med lærer fra skolen
- Besøg af ungdomspræsten med efterfølgende samvær
- I højere grad at inddrage de unge i lektortjenesten

Undervisning af forældre

- Etablering af Alpha-kursusforløb
- Ægteskabsforberedelseskursus
- Besøg af ungdomspræsten med efterfølgende samvær
- Fælles familiedag på tværs af sognene
- Få fremmedsprogede forældre til at fortælle om Kirken og trospraksis i deres hjemlande
- Trosvandring med diakon Kaare Nielsen

Undervisning af konvertitter

- Kursusforløb i VIK (Voksnes Indføring i Kristendommen) på tværs af sognene pga. ressourcehensyn – baseret på fx erfaringerne fra Roskilde og Aarhus

Efteruddannelse af præster

- Dette emne bør drøftes af Pastoralrådet

Succeskriterier

Mens det er forholdsvis nemt at måle den umiddelbare effekt af små og mere håndgribelige tiltag, er det straks vanskeligere at opgøre effekten af længerevarende og mere omfattende tiltag – et succeskriterium kunne være dét overhovedet at få sparket projektet i gang og siden at holde folk "til ilden".

Interessenter og ressourcer

Et udvalg under eller nedsat af Pastoralrådet. I dette bør også indgå repræsentanter fra Pastoral-Centret, præsterne (fx p. Daniel Nørgaard eller p. Benny Matthew), fungerende kateketer (fx Eva Vinther), skolekateketer (fx Astrid Ryom)

NB: De forhold, der berører præsterne, afgøres i Præsterådet, som også kommer med konkrete initiativer.

Relevant litteratur:

- "Generel Kateketisk Vejledning", udgivet af Kongregationen for Gejstligheden
- "Katekese i vor tid", pave Johannes Paul II, 1979
- "Evangeliets forkyndelse", pave Paul VI, 1975
- "Den katolske Kirkes Katekismus", 2006 + kompendium (udkommer ultimo 2011)
- "YouCat", 2010 – katekismus for børn & unge
- "Den nordiske Bispekonferences retningslinjer for katekese i Norden med tilhørende Curriculum catechesis", 1999
- "Kirkesyn til Eftersyn", udarbejdet af en arbejdsgruppe under PR, 2005

Vision for bispedømmet

Sogneundersøgelsen tyder på, at folk mener, at det er svært at holde gejsten oppe, når man mangler inspiration – en vision om hvor vi er på vej hen! Man prøver på at være positiv omkring sognets liv og aktiviteter, men mangler nogle bestemte mål som hele bispedømmet kunne være fælles om. Man er forhindret i at oprette noget langvarigt på grund af manglende ressourcer. Der findes efterhånden meget at læse men ingen til at formidle det skrevne ord til noget, der kan bruges i hverdagen. Katekese og økonomi er to emner som spiller en stor rolle i sognets gang.

For megen tid er spildt ved konstant at bruge lappeløsninger. Problemer opstår på grund af misforståelser både sprogligt og kulturelt mellem menigheden og præsten. Mere og mere forventes af præsterne, og færre præster betyder mere arbejde for den enkelte præst, hvis han skal passe messerne på et, to eller tre steder, på et eller to sprog, sørge for at holde adskillige møder for de unge, de ældre og familierne. Man savner de unge, når man bruger orglet, og man savner de ældre, når man spiller nye sange med guitar.

Hvis vi skal håbe på overhovedet at have en vision, så må vi begynde med at lægge vores egen vilje til side og bakke op om en fælles vision, som vi alle sammen kan støtte og arbejde for, for fællesskabs skyld.

At gennemføre denne sogneundersøgelses proces kunne være begyndelsen til en sådan vision. Måske ender det med, at det er sogneundersøgelsen der vil give bispedømmet sin vision for fremtiden. Måske vil man holde op med at brokke sig hele tiden over hvad man mangler, og i stedet involvere sig, så alle kan få glæde af at være sammen.

Forslag til tidsramme

Visionen skal udarbejdes hurtigst muligt, og et udkast bør kunne indstilles til vedtagelse på pastoralrådsmødet i november 2011. I første omgang skal det være pastoralrådets vision, men med en ambition om at såvel biskop som landets sognepræster og ordensfolk vil bakke den op, fx med en underskrift.

Idékatalog

Hvad er det, der fungerer godt i bispedømmet, i sognet? Hvad fungerer mindre godt eller elendigt? Meningen er at se objektivt på sagen (ikke for at pege på en skyldig), så man kan begynde at rydde og rette op på tingene. Hvem kunne være "fredsmæglere" i visse situationer! Vil jeg først melde mig når jeg får en personlig henvendelse, eller kunne jeg melde mig frivilligt, når der blevet spurgt om nogen der kunne hjælpe?

Som yderligere inspiration vedlægges som bilag 2 Skt. Laurentii menigheds visionserklæring.

Succeskriterier

At noget kan sættes i gang, og at folk er villige til at kalde en spade for en spade og så lave om på tingene, så man kan se fremgang som vil hjælpe med yderligere oprydning. Når det gøres med kærlighed og omsorg, kan man nå længere end hvis man bruger bebrejdelse og viftende pegefingere.

Interessenter og ressourcer

Alle de forskellige råd, foreninger og institutioner der findes i bispedømmet, og som ønsker at bidrage til processen.

Emne		Gudstjenestelivet og trosopklæring	
Biskoppen / Bispedømmet	Bispedømmet kunne etablere et rejsehold, der kunne bidrage i de sogne, hvor der er behov for hjælp med børne/ungdomsmesser (Kolding, Lyngby)	Vi kunne godt tænke os, at biskoppen oftere kommer forbi. Det anbefales af og til at deltage i messeaktiviteter i andre menigheder, og at have andre præster til at fejre messe af og til	Temadokumentation/mini-seminar ved de to valfarter, så deltagerne kan se hvad der rører sig i et nr af KO eller en inspirations week-end (Birkerød)
Generalvikar	PR skal komme med ressourcer og ideer, også gerne fra udlandet (Sakraments)		
Pastoralrådet			
Præster			
Ungdomspræst	Man har været glad for ungdomspræstens besøg, og en ung deltager ønskede, at det kunne ske flere gange end hidtil. Børne- og ungdomsmesse med ungdomspræsten er et udpræget ønske (Tønder).	For de unges skyld ville det være dejligt, hvis ungdomspræsten besøgte menigheden mindst én gang om året, evt. også planlagde noget sammen med de andre sønderjyske menigheder (Haderslev).	Det multikulturelle er en berigelse og et synligt udtryk for Den katolske Kirke som Verdenskirke; men det er også vigtigt, at der formidles på en dansk baggrund og på dansk både af hensyn til Kirkens mulighed for at gøre sig gældende i det danske samfund og for integrationen af de udenlandske katolikker (Aarhus)
Evangeliiserings-tjenesten			
Bispekontoret	Bispeddømmets institutioner er meget langt væk, men ved omtale af Skt. Andreas Bibliotek blev flere interesserede. Hvordan får vi viden om bispeddømmets ressourcer ud til de almindelige katolikker? (Grenå)	Måske skulle man lave en valfart til Domkirken og i den forbindelse besøge institutionerne og hilse på medarbejderne (Viborg)	
Pastoralcenteret	Samarbejde med pastoralcenteret om ideer til fornyelse af materialet. SU rapporten må kunne give ideer (Birkerød)	Der skal afklares hvilke opgaver, der kan varetages af lægfolk og hvordan rekrutteringen af disse lægfolk skal foregå. Skal der etableres et "uddannelsesforløb"? (Odense)	
Katolsk Orientering			
Menighedsråd			
Sognet	Ved at invitere foredragsholdere (gerne præster) udefra får menigheden ny inspiration fra andre menigheder (Aabenrå)	Supplere standardbømmene med, hvad der sker lige her og nu, f.eks. jordskælvet og katastroferne i Japan, ufreden i mellemøsten ol. (Silkeborg)	
Frivillige Familier			
Opsummering	En form for kursus/opklæring til unge kateketer, lektorer og øvrige lægfolk, sakristaner mv. samt mulighed for at tilbyde menighedsmedlemmer organist- og/eller sanguddannelse. Præsternes sang- og sprogkundskaber kunne også med fordel forbedres med uddannelse. Begrundelse: Der noteres et stort tværgående behov for uddannelse på alle områder ifm. Kirkens virksomhed.	"Udgående" virksomhed (besøg mv.) af biskop, ungdomspræst m.fl. Begrundelse: Medvirker til større synlighed, engagement og trosopklæring af unge og øvrige menighedsmedlemmer	Information om "hvad der rører sig", fx gennem KO, temaudstillinger (valfarter) osv. Begrundelse: Kan medvirke til at forøge viden om Kirken, dens forhold og trosopklæring i det hele taget.

Emne		Information og Kommunikation	
Biskoppen / Bispedømmet	At være mere gennemskueligt centralt, at man kan forventte et svar tilbage på henvendelser, projekter osv. (Aabenrå)	Vi savner som troende at lære vores biskop bedre at kende. Han skal være mere synlig. "Den der vil være nær Kristus, skal holde sig nær sin biskop". Jf. en af kirkefædrene. Biskoppen kunne sende et brev ud til den enkelte kirke apropos Paulus' måde at gribe det an på (Esbjerg)	
Generalvikar			
Pastoralrådet	PR medlemmer kunne være besøgende i de forskellige menigheder (Ålborg)		
Præster	Præstens personlige besøg er vigtigt, især hos familier, som ikke kommer regelmæssigt i kirken og ikke har fået bygget tilknytning op (Fischer)		
Ungdomspræsten			
Evangeliseringsstjernen			
Bispekontoret			
Pastoralcenteret			
Katolsk Orientering	Anmeldelse af nye bøger, temaer f.eks. om ægteskab, er godt i KO, men man ønskede mere debat (Grenå).	Vi savner flere katolske gode nyheder i de katolske medier. I både nationale og internationale (Grenå)	Et lille klageråb: Det vil være en lettelse for os ude i sognene, hvis informationer (om f.eks. messetider) ikke skal sendes til bispekontoret til hver enkelt medie: KO, KO på nettet, katolsk.dk, turistfolder, lommebog, men at man kan koordinere det, så dobbeltarbejde kan undgås
Menighedsråd	MR burde have en rubrik (sogneblad, hjemmeside) om MR's aktiviteter og tiltag (Odense)		Informationstjeneste på nettet er supernødvendigt i disse tider. Men måske kan det fremgå endnu tydeligere end nu, at søgende kan tage kontakt til præsten i deres område (Hillerød, Kolding)
Sognet	Vores egen hjemmeside: vi ønsker os, at søndagens prædiken lægges ud på hjemmesiden (Kolding)	Savner bedre information om egen menighed, herunder en meget bedre hjemmeside. Messetiderne er ikke synlige nok (selvom de faktisk er der på forsiden af sognets hjemmeside og på bispedømmets net, hvor man dog skal grave lidt ned (Birkerød)	Man har også selv ansvaret for at involvere sig i kirkens liv og koble sig på de aktiviteter der allerede er skabt (Esbjerg)
Frivillige			
Familier			
Opsummering	En egentlig proaktiv mediepolitik Begrundelse: Sikring af større synlighed udenfor det katolske univers for at meget mere på banen i den offentlige debat	Et elektronisk katolsk univers Begrundelse: Behov for et samlet overblik over kirken, dens lære, dens institutioner og aktiviteter i bispedømmet mm. på de områder af kirkens lære, som er følsomme i forhold til den moderne verden, såsom ægteskabets uopløselighed, abort, prævention og kirkens sociallære.	Udbygning af sognelinkene på www.katolsk.dk Begrundelse: Medvirke til at sognene nemmere kan lægge nye informationer ind om fx arrangementer (gerne en standardopsætning til sognene)

Emne	Økonomi		
Biskoppen / Bispedømmet	Naturligt nok interesserer mange sig for Gl.Kongevejs økonomi. Hvad koster det at drive kirkens hovedsæde. Hvad koster en biskop? Hvad koster administration? Hvad får præsterne i løn. osv. En større åbenhed kunne bringe forståelse for, at også et sogns drift koster penge (Hillerød).	Menighedsrådets økonomiansvarlige kritiserede, at man ikke blev støttet godt nok af Bispekontoret, når man henvendte sig med problemer vedrørende regnskab. Man blev lovet svar, men fik det ikke (Tønder)	Bispedømmet bør evaluere, hvilke faste ejendomme de ønsker at vedligeholde og beholde. - Bispedømmet kunne måske overveje at leje/lease ejendomme ud (Helsingør)
Generalvikar			
Pastoralrådet	Pastoralrådet kunne indkaldes en gang årligt i stedet for to. I mellemtiden kunne man orientere skriftligt og om formødet rundsende sager til votering. Tilsvarende kunne der formentlig ske begrænsning i mødeaktiviteten for andre udvlg. kommissioner m.v. (Skt. Annæ)		
Præster			
Undomspræst			
Evangeliseringsstjenesten			
Bispekontoret	En central automatisk kirkeskatteopkrævning kunne også være en mulighed, f.eks. fra en persons 18 års fødselsdag (Hørsholm)		
Pastoralcenteret			
Katolsk Orientering	Man kunne reducere udsendelserne af Katolsk Orientering til 8-10 udgivelser årligt. (Skt. Annæ)		
Menighedsråd	MR bør indkalde til sognemøder, hvor alle etniske grupper er repræsenteret, og gennemgå hvilke udgifter kirken har og hvorfor indbetaling af kirkeskat er vigtigt. Mange, især fremmedsprogede, mener de støtter kirken på anden måde, f.eks. via kollekter, og undlader derfor at betale kirkeskat		
Sognet	En mulighed for indtægter vil være en form for brugerbetaling: f.eks. ved private messer eller gudstjenester, f.eks. bryllupper, begravelser, barmedåb kunne man opkræve et gebyr til betaling af præstens transport, opvarmning af kirken osv. (Grenå)	Flere indtægter skal findes gennem større kirkeskattebidrag (Sakraments)	
Frivillige			
Familier			
Opsummering	Åbenhed og dialog omkring kirkens finansielle situation Begrundelse: Der stor interesse for kirkens "ve og vel", og mange mistforståelser og undren kunne afhjælpes ved en mere proaktiv dialog omkring regnskab og budget. Der er mange spørgsmål i besvarelserne som formentligt kunne afhjælpes formodsvist enkelt, fx ved indlæg på hjemmeside og i KO, hvilket også vil engagere sogne/menigheder yderligere i bestræbelserne på at spare fornuftigt og evt. finde mulighed	Kirkeskat Begrundelse: Der noteres et gennemgående ønske om at kunne få forøget andelen af kirkeskattebidrag (central opkrævning, mindre %-sats, oplysning om tilmelding, fast@ocsa.ulrichsbo.dk)	

Bilag 2: Skt. Laurentii Menigheds identitets-, visions- og missionserklæring 2011

[Gengivet efter aftale med Birte Kjølby, formand for menighedsrådet i Skt. Laurentii sogn]

Vores kristne fællesskab i Skt. Laurentii menighed ønsker at tjene Guds rige ved at være menigheden, der sammen rækker ud, bygger på aktiv involvering og samarbejde, rummer stor forskellighed og er engageret i verden

Skt. Laurentii er menigheden, der rækker ud og inviterer ind

- † Alle - børn, unge, voksne og ældre, familier og enkeltpersoner - skal føle sig velkomne og mødes med respekt i Skt. Laurentii menighed.
- † Alle skal hjælpes ind til et liv med Kristus og til en plads og opgave i menighedens fælles-skab.
- † Vi har et særligt ansvar for omsorgen for de syge, børnene, de ensomme, de gamle, flygtninge, nye medlemmer og andre troende.
- † Vi skal have mange åbne døre: Kirkedøren, Bogcafeen, VIK-programmet, kirkekaffe, fredshilsen under messen, de mange frivillige, udvalg, arbejdsgrupper og andet, der kan invitere ind og opbygge fællesskab.
- † Menigheden har mange familier med blandet religiøs baggrund og tilhørsforhold. Alle familiemedlemmer skal uanset tilhørssted vide sig velkomne i menigheden.

Skt. Laurentii er menigheden, der bæres i fællesskab af mange forskellige mennesker og bygger på aktiv involvering og samarbejde

- † I messen med mange liturgiske medvirkende i både tilrettelæggelse og afvikling.
- † I menighedens liv gennem deltagelse i børne-, unge- og voksenkatekese, kirkekaffe, bøn- og tilbedelse, musik og diskussionsarrangementer, liturgiudvalg, kor, menighedsråd, bogcafé, rengøring, havearbejde, bygningsvedligeholdelse m.m.
- † De fleste opgaver planlægges og udføres i teams, herunder planlægning af liturgi og tilrettelæggelse og udførelse af det pastorale ansvar.
- † Lederskabet (menighedsråd og sognepræst) arbejder i åbenhed og med respekt for den repræsentative rolle, det har i forhold til resten af menighedens medlemmer.

Skt. Laurentii er menigheden, som rummer stor forskellighed og en dyb spiritualitet, bygget på sakramenterne

- † Menigheden er åben, nysgerrig og tolerant over for forskellige måder at søge og udleve sin tro på.
- † Højmesse søndag samler på tværs af etnicitet, alder, kulturel baggrund, særlige personlige præferencer m.m. Ingen grupper favoriseres frem for andre.
- † Forskellige former for åndelig fordybelse skal fremmes.
- † Forskellige grupper opfordres til og støttes i at udleve deres særlige traditioner og behov for åndelig fordybelse og vækst, for eksempel gennem udvalgte bøns- og andagtsformer som eukaristisk tilbedelse, bibellæsning, rosenkrans, valfarter og lignende.
- † Dette skal altid ske på en måde, der inviterer andre menighedsmedlemmer ind, og uden at bestemte former pålægges hele menigheden.
- † Vi skal som menighed stræbe efter, at alt, hvad der kan rummes af Jesus Kristus, kan rummes af os. Menigheden tager imod alle og søger at skabe bro mellem forskelligheder.

Skt. Laurentii er menigheden, der ser Kirken som Guds folk, hvor alle har del i et fælles ansvar for kirkens fællesskab og mission

- † Alle kristne – lægfolk, ordensfolk og præster – har et fælles ansvar for at opbygge Kirkens liv og fællesskab og udføre den mission, som Kristus har givet Kirken.
- † Dette ansvar og denne ligeværdighed får alle gennem dåb, firmelse og ved Helligåndens gaver.
- † Den enkeltes medansvar for kirkens liv og vækst gælder løsningen af de pastorale, karitative og administrative/økonomiske opgaver i menigheden.
- † Hvor der er forskelle mellem alles almindelige og præsters særlige bemyndigelse, skal disse forskelle komplementere hinanden til fremme af Kirkens fællesskab og mission.
- † Præsten er ikke sendt udelukkende for at betjene menigheden, men også for at være sammen med menigheden. Sognepræsten og andre gejstlige, der måtte være i vores pastorale team, er vigtige mennesker i vores fælles liv.

Skt. Laurentii menighed ser liturgi som en vigtig bærer af menighedens spiritualitet

- † Liturgi er en vigtig bærer af menighedens spiritualitet og afspejler den dybe forankring, denne har i sakramenterne.
- † Hver messe og andre gudstjenester er hele menighedens tjenester. Menigheden skal altid have en fornemmelse af, at "vi sammen har fejret en liturgi for og med vor Gud"
- † Musik er en væsentlig del af denne liturgi, derfor ønsker menigheden at bruge ressourcer på en professionel organist og musikleder.
- † Det er en vigtig del af vores identitet, at der til enhver gudstjeneste er mange liturgiske medvirkende. Børn og unge skal have en naturlig og synlig plads her.
- † Liturgi er derfor central for menighedens planlægning og brug af tid, energi og ressourcer.

Skt. Laurentii er menigheden, der ser katekese som en vigtig del af menighedens mission

- † Det hører til vort væsen at bære vidnesbyrd. Der skal derfor også være katekese på alle niveauer.
- † Sakramenterne skal fejres værdigt, da de er en grundlæggende del af vores spiritualitet.
- † Derfor er særligt forberedelsen til sakramenterne vigtig, og VIK, Første Kommuniionsundervisning, firmelsesforberedelse, forberedelse til barnedåb og ægteskab får en stor del af vore ressourcer.

Skt. Laurentii menighed er engageret i verden

- † Vi skal være en vedkommende kirke, der er engageret i den verden, vi er en del af.
- † Vi rækker ud mod det lokale samfund. Vi lader andre grupper, der har brug for det, anvende vore lokaler.
- † Vi samarbejder med sognets andre kirkelige institutioner, børnehave og skole samt med den lokale Folkekirke og andre kirkesamfund om skolegudstjenester og andre økumeniske aktiviteter.
- † Vi engagerer os i karitativt arbejde lokalt og på verdensplan, blandt andet gennem Caritas og Sct. Vincentgrupperne.

Skt. Laurentii menighed er bevidst om sin plads i den katolske kirke

- † Vi ønsker at være en lokal kirke, som i sandhed er én, hellig, katolsk og apostolsk.
- † Vi støtter bispedømmet, den skandinaviske bispekonference og hele Kirken med at trække vores del af læsset i og uden for sognets grænser.
- † Vi har klare traditioner, værdier og visioner for vores mission.
- † Skift i lederskab – præst, menighedsråd eller andet – betyder ikke, at sognet ændrer karakter til uigenkendelighed.
- † På samme tid er vi en ny menighed, hver gang vi får et nyt medlem!